

ÚJ

KÖZNEVELÉS

2021. MÁRCIUS | 77. ÉVF. 3. SZÁM

*Novák
Katalin*

az EJKO Egri
Általános Iskola
intézményegység-
vezetője

HELYI INNOVÁCIÓK,
JÓ GYAKORLATOK

OKTATÁSI
HIVATAL

Régebbi lapszámainkat, cikkeinket megtalálják a

folyoiratok.oh.gov.hu
weboldalon

Példamutatóan újítani

Szöveg: **Indri Dániel Janisz** főszerkesztő | Fotó: Dömölky Dániel

Mindig lenyűgözött, mennyire találékonyak a magyar pedagógusok. A mostani lapszám összeállításakor is meg kellett állapítsam, hogy a legtöbb iskolában nem az a pedagógiai credo, hogy minél kevesebb munkával neveljék a jövő generációját. Hiszen felismerték, hogy a legkülönbözőbb újításokkal, jó gyakorlatokkal számos, később jelentkező problémát meg lehet előzni. Például egy-egy jól időzített szakkörrel megkönnyíthetjük a gyerekek későbbi pályaválasztását, olyan készségeiket fejleszthetjük, melyek még sikeresebbé teszik őket életük során.

Munkájukért, ötletességükért és kitartásukért csak gratulálni tudok!

E havi lapszámunkban éppen ezért olyan helyi innovációkat és jó gyakorlatokat mutatunk be, melyek inspirációt jelenthetnek más iskolák számára is. A címlapunkon is látható EJROK Egri Általános Iskola intézményegység-vezetője, *Novák Katalin* mutatja be iskolájukat, ahol például a gyerekekkel közösen kialakított szabályrendszer szerint, demokratikus gyűléseken beszélnek meg az esetleges kihágásokat. A Zuglói Heltai Gáspár Általános Iskola immáron másodszor érdemelte ki az Oktatási Hivatal Bázisintézménye címet, ahol többek között kutyával asszisztált foglalkozásokon, Szamuráj shiatsu iskolaprogramon vagy Boldogságórákon vehetnek részt a diákok; mindezekről *Földesné Fábrián Csilla* mesélt lapunknak. A gyerekek szemléletformálásában is élen jár a dunaujvárosi Móricz Zsigmond Általános Iskola, mely Virtuális Erőmű és Zöld Piknik programjaival, Ökoiskolaként erősíti a gyerekek környezettudatosságát.

Emellett egy, a modern kor kihívásaira kiválóan reagáló innovációval is megismerkedhetnek, ugyanis egy általános iskolában a tanrendbe illeszkedve oktatják a 3D modellezést, melyről *Zsoldi Katával*, a kurzusokat kiöltő Téregér oktatójával beszélgettünk. Szó esik továbbá egy olyan szakmai fejlesztésről is, mely az alapfokú művészeti iskolák képző- és iparművészeti ágán folyó nevelési, oktatási munka megújítását kívánja támogatni, de az Erasmus+ program újdonságait is bemutatjuk.

Aktuális rovatunkban foglalkozunk az áprilisban induló tankönyvrendelés kapcsán az új NAT-nak megfelelően átdolgozott tankönyvekkel. A fejlesztésekről *Sipos Imre*, az Oktatási Hivatal elnökhelyettese beszélt lapunknak, *Van új a NAT alatt* rovatunkban pedig ezen tankönyvekből szemezgettünk. *Lélekbúvár* rovatunkban ezúttal arra voltunk kíváncsiak, milyen hatással van a gyermekekre és a pedagógusokra a koronavírus-járvány, illetve miként enyhíthetők annak negatív hatásai; kérdéseinkre *Molnár Anett* pszichológus válaszolt.

Jó olvasást és sok erőt kívánok az előttünk álló időszakhoz!

Fotó: Balogh Tibor

Új Köznevelés magazin

Alapító: Emberi Erőforrások Minisztériuma

Kiadó: Oktatási Hivatal (OH)

Felelős kiadó: Brassói Sándor, az Oktatási Hivatal megbízott elnöke

Felelős szerkesztő: Kamp Alfréd fősztályvezető

Főszerkesztő: Indri Dániel Janisz

Szerkesztő: Dallman Kristóf Gergő, Németh Gábor

Szerkesztőbizottsági tagok: Kaposi József, Ötvös Zoltán

Olvasószerkesztő: Gyimesné Szekeres Ágnes

Tördelőszerkesztő: Pattantyus Gergely

Hirdetés: kozneveles@oh.gov.hu

Cikkeket az alábbi e-mail-címre várunk:

kozneveles@oh.gov.hu

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.

Meg nem rendelt cikkekért nem áll módunkban honoráriumot fizetni.

SZERKESZTŐSÉG:

Cím: 1074 Budapest, Rákóczi út 70–72.

E-mail: kozneveles@oh.gov.hu

Honlap: folyoiratok.oh.gov.hu/uj-kozneveles

Layout-tervek: Salt Communications Kft.

Címdoldal fotó: Balogh Tibor

Fotók: Shutterstock.com

ISSN 2064-0625

Terjedelem: 3 ív

Tartalom

BEKÖSZÖNTŐ

- 1 Indri Dániel Janisz: Példamutatóan újítani

AKTUÁLIS

- 3 Tankönyvkészítési folyamatok az Oktatási Hivatalban – interjú **Sipos Imrével**, az Oktatási Hivatal tartalomfejlesztési és tankönyvkiadási elnökhelyettesével
- 6 Beszámoló a Digitális oktatás – digitális nevelés – Pedagógusok a digitális gyermekvilágban elnevezésű konferenciáról

OKTATÁS-NEVELÉS

VAN ÚJ A NAT ALATT

- 7 Megújuló tankönyvek az Oktatási Hivatal gondozásában

RECENZIO

- 10 Természetes változatosság – A magyar nyelv regionalitása és a köznevelés

LÉLEKBÚVÁR

- 12 Mentális egészség a járvány alatt – interjú **Molnár Anett** pszichológussal

A HÓNAP TÉMÁJA:

HELYI INNOVÁCIÓK, JÓ GYAKORLATOK

- 18 „Mi nem osztályközösséget, hanem iskolaközösséget szeretnénk építeni” – interjú **Novák Katalinnal**, az EJROK Egri Általános Iskola intézményegység-vezetőjével
- 23 3D modellezés az iskolában és online – interjú **Zsoldi Katával**, a Téregér oktatójával
- 26 Megújult nevelési-oktatási programok – Szakmai fejlesztések az alapfokú művészeti iskolák képző- és iparművészeti ágán
- 29 Elkötelezett hívei vagyunk az értékes újításnak – interjú **Földesné Fábián Csillával**, a Zuglói Heltai Gáspár Általános Iskola intézményvezetőjével
- 34 Erőmű az iskolában – Jó gyakorlatok a dunaujvárosi Móricz Zsigmond Általános Iskolában
- 38 Megújul az Erasmus+ program

A MI VILÁGUNK

- 42 Kulturális ajánló
- 44 Évfordulók
- 46 Iránytű
- 48 Pályázatok

Tankönyvkészítési folyamatok az Oktatási Hivatalban

2019 decembere óta az Oktatási Hivatal hatáskörébe tartozik a hatályos Nemzeti alaptantervnek (NAT), valamint az ahhoz illeszkedő kerettanterveknek megfelelő tankönyvek fejlesztési és kiadási folyamatainak koordinációja. A 2020 tavaszán elkészült, a Nemzeti alaptanterv alapján megújult taneszközökről **Sipos Imrével**, az Oktatási Hivatal (OH) tartalomfejlesztési és tankönyvkiadási elnökhelyettesével beszélgettünk.

Szöveg: **Dallman Kristóf**

Áprilisban indul az OH-ban készülő tankönyvek rendelése, szeptembertől pedig már ezeknek a könyveknek a segítségével tanulhatnak a diákok a köznevelés és a szakképzés bizonyos évfolyamain. Hogyan zajlik a tankönyvellátás folyamata?

A folyamatot célszerű kettébontani fejlesztési, illetve nyomtatási, terjesztési szakaszra. Az Oktatási Hivatal a fejlesztési szakasz érinti, míg a tankönyvjegyzékre került kiadványok nyomtatása és terjesztése a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. (KELLO) feladata. Az új fejlesztést nem igénylő tankönyvek esetében a mi feladatunk a tartalom aktualizálása, a hibák javítása, illetve a jegyzéken tartási kötelezettség teljesítése, vagyis a kiadványok gondozása. Például olyan esetekben – ilyen a negyedikes irodalomkönyv vagy a hetedikes matematikakönyv –, ahova még nem ért fel az új

Nemzeti alaptanterv, ott értelemszerűen a jelenleg tankönyvjegyzéken szereplő könyveket kell frissítenünk, rendeznünk és bent tartanunk a rendszerben.

Azokban az esetekben, ahol a 2020-ban módosított NAT már új elvárásokat fogalmaz meg a könyvekkel kapcsolatban, nyilvánvalóan teljesen új fejlesztést kell elindítanunk. Ennek első lépése, hogy meghatározzuk azokat a tankönyveket, amelyeken változtatunk. Ez tavaly történt meg, amikor az első, az ötödik és a kilencedik évfolyam könyveinek fejlesztését megkezdtuk. Az egyik kiválasztott tankönyvcsalád a korábbi – FI kódjelű – OFI-s Újgenerációs tankönyvek voltak, így ezekből fejlesztettünk ki egy úgynevezett „A” sorozatú tankönyvcsaládot. Mostanra már nem túlzás a tankönyvcsalád kifejezés, hiszen szeptembertől az első, a második, az ötödik és a hatodik, valamint a kilen-

Fotó: Kaliczka Gabriella

cedik és tizedik évfolyamokon is rendelkezők lesznek ezek a könyvek. A „B” sorozatú tankönyvek jellemzően a korábbi Apáczai Kiadó, illetve a Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó átdolgozott kiadványai lettek. Az új tantárgyak esetében pedig – ilyen például a digitális kultúra – teljesen új fejlesztést kellett végezni.

Miután ezek a döntések megszülettek, megkerestük azt a szerzői és lektori kört, akiket az Oktatási Hivatal a munkálat során foglalkoztatott. Az ő munkájuk eredményeként születtek meg az első, az ötödik és a kilencedik évfolyam tankönyvei a hivatal alkalmazottjainak bevonásával, a második, hatodik és tizedik évfolyamok fejlesztési folyamata pedig a napokban zárul. Ezek a könyvek már új, OH jelű kóddal kerülnek a tankönyvjegyzékre. Fontos információ, hogy ha valaki egy „A” jelű tankönyvcsaládot megkedvelt, akkor szeptembertől ugyanezt a tankönyvcsaládot tudja folytatni a második, hatodik és tizedik évfolyamon tanuló gyerekeknél. Amikor a fejlesztési folyamat lezárul, a könyvállományok átkerülnek a Könyvtárellátóhoz, ahol a tankönyvek nyomtatását, raktározását és iskolákba juttatását végzik. Ebben a szakaszban érkezik a rendelés az iskolák részéről. Mi a rendelést azzal tudjuk segíteni, hogy a Pedagógiai Oktatási Központokon (POK) keresztül tájékoztatást tartunk az iskoláknak, a pedagógusoknak, szaktanácsadóknak és intézményvezetőknek arról, hogy milyen tankönyveket készítettünk elő. Amikor a tankönyvek elkészülnek, azokat elérhetővé tesszük a Tankönyvkatalóguson (tankonyvkatalogus.hu). Az iskolák számára ekkor válik láthatóvá, hogy mondjuk egy új hatodikos könyv hogyan néz ki, hogyan épül fel, mit takar a fejlesztés. Arra törekszünk, hogy mielőtt az iskolák megteszik a végső lépést a rendelés irányába, a Tankönyvkatalóguson már megismerhetők legyenek az új taneszközök.

Melyek a legfontosabb változások az egyes tantárgyak esetében?

Az elsődleges elvárás, hogy a tankönyveknek összhangban kell lenniük a *Nemzeti alaptantervvel* és a kerettantervekkel. Ahol a kerettanterv a korábbiakhoz képest változásokat írt elő, ott nekünk ezt minden tankönyv esetében követnünk kellett. Ez jelentheti egy-egy könyvben a művek vagy a képanyag cseréjét, esetleg játékosabb, foglalkoztatóbb típusú feladatok megjelenését, matematikában az inkább alkalmazott felhasználási irányba történő elmozdulást, a természettudományokban a komplexebb, „science” típusú megközelítést, illetve sok-sok tantárgyközi kapcsolatnak a megjelenését. A természettudományos tantárgyak esetében a tankönyvek a tanulói aktivitásra és a közvetlen tapasztalatszerzésre építenek. Sok a gyakorlati típusú, érdekes feladat, megjelennek az önálló kutatómunkák, kísérletek. Fontos változás például a történelmi ismeretek megszerzésében a tanulók, diákok számára, hogy ezek a tankönyvek a magyar történelmet alapvetően folyamatában, az egyetemes történelmet pedig szigetszerűen, elsősorban a nemzeti történelmünk felől közelítve mutatják be.

Milyen új tankönyvfejlesztések történtek a közel-múltban az Oktatási Hivatalban?

Az egyik fő fejlesztésünk az újonnan megjelenő digitális kultúra tantárgyhoz tartozó tankönyvek elkészítése, emellett szintén új fejlesztés a vizuális kultúra tantárgyhoz készített tanári segédanyagok. Ennél a tantárgynál az a döntés született, hogy nemcsak a tanulók számára készülnek kiadványok, hanem a tanári munkát is segíteni kívánjuk.

Mit érdemes tudni a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók számára készült taneszközökről?

A speciális fejlesztés, a sajátos nevelés igénye és lehetősége a tipikus fejlődési ütemű tanulókkal integráltan, illetve az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményekben, készségfejlesztő iskolákban különülten oktatott gyerekek számára teszi szükségessé a tananyagfejlesztést. Kiadványaink az különülten oktatott területeken belül az enyhe és a középsúlyos mértékben értelmükben akadályozott tanulók nevelési igényeinek feleltethetőek meg. Ezeknél a fejlesztéseknél nincs értelme önálló tantárgyi struktúráról beszélni, sokkal inkább a fejlesztési szakaszoként kezelt, gyakran két évfolyamot vagy altantárgyat felölelő, illetve a tanítási céloknak inkább megfelelő taneszközfelelésekről beszélhetünk. A képességek és ismeretek terén széles skálán szóródó gyerekek számára készült taneszközöknél nagy hangsúlyt helyeztünk a változatos felhasználási módokra és a speciális kivitel tartósságára. A speciális technikai megoldásokkal lehetővé válik, hogy a tanuló az ő adott szintjének megfelelő, az ő egyéni fejlesztéséhez szükséges taneszközhöz jusson. A taneszközök jól segítik a pedagógusok munkáját a differenciálásban – több vagy kevesebb információ átadásának lehetősége – és a folyamatok, összefüggések felismertetésében. A taneszközök felépítése és felada-

ai aktív tevékenységre, közvetlen tapasztalatszerzésre, kísérletezésre, gyűjtőmunkára, tapasztalat útján szerzett ismeretekre, szituációs játékokra, beszélgetésekre ösztönöznek.

Milyen iskolatípusokban és mely évfolyamokon kezdik el használni az új tankönyveket?

Az új tankönyveket a módosított *Nemzeti alaptanterv* bevezetésével párhuzamosan kezdhetik el használni az iskolákban. A könyveket szeptembertől az első, második, ötödik, hatodik, illetve kilencedik, tizedik évfolyamon vezetik be, a többi évfolyamon még a korábban fejlesztett tankönyvek szerepelnek. Az új tankönyvek a kerettantervek érvényességének megfelelően a köznevelési intézményekben, a szakképzésben, a készségfejlesztő iskolákban, az SNI-s gyerekek nevelését folytató iskolákban, a nemzetiségi oktatásban és a felnőttoktatásban egyaránt használhatók.

Ahogy arról az Új Köznevelés hasábjain is hírt adtunk, a tantermen kívüli, digitális munkarendet segítő már a Nemzeti Köznevelési Portál okostankönyvei is a tanárok és a diákok rendelkezésére állnak. Milyenek a visszajelzések az okostankönyvekről?

A módosított kerettanterveknek megfelelően a Nemzeti Köznevelési Portált (NKP) is folyamatosan frissítjük. A megújított tankönyvekkel párhuzamosan – az FI jelű tankönyvcsalád esetében – a már létező okostankönyveket is módosítottuk a papíralapú tankönyveknek megfelelően. Az ötödik és kilencedik évfolyam okostankönyveinek megújításával már elkészültünk, a hatodik és tizedik évfolyamok esetében pedig célegyenesben tart a fejlesztés. A portált tavaly tavasszal, a tantermen kívüli, digitális munkarend segítése érdekében nyitottuk meg, és most már elmondhatjuk, hogy nagyon jól debütált. Az NKP-t a koronavírus-járvány első időszakában naponta 100-120 ezren látogatták. Jelenleg sincs ez másképpen, a március 9-én újra teljes körűen bevezetett tantermen kívüli, digitális munkarend első napjaiban a látogatók száma meg is haladta az eddigi csúcshoz számító 120 ezer főt.

Mindent elkövetünk annak érdekében, hogy a tanárok megismerjék az NKP-t és az okostankönyveket: a Pedagógiai Oktatási Központokon keresztül a digitális munkarend bevezetésével párhuzamosan elkezdjük először a szaktanácsadók, majd minden érdeklődő pedagógus számára a képzéseket, továbbképzéseket. A POK-okba eljuttatott kínálatunkból a tanárok kiválaszthatják, hogy általános ismertetést kérnek az NKP-ról, vagy már mélyebb ismeretekkel rendelkeznek, esetleg korábbi felhasználók, ezért az oldal feladatszerkesztőjét vagy egyéb szolgáltatásait szeretnék megismerni. Próbálunk a tanárok tudás- és igény szintjéhez alkalmazkodni a tájékoztatóinkkal, ami hozzájárul a portál egyre sikeresebb használatához.

Milyen újdonságok találhatóak a portálon?

Arra törekszünk, hogy az egyébként is jelentős számú digitális tartalmakat folyamatosan bővítsük. Amikor lehetőségünk nyílik rá, különböző filmekkel és egyéb multimédiás vagy interaktív tartalmakkal segítjük az iskolák működését. A közelmúltban kerültek fel a portálra például a Kecskemétfilm rajzfilmjei, valamint egy rövid színpadi előadás felvétele, ami a *Himnusz* történetét mutatja be.

Jelent-e kihívást a koronavírus-járvány a tankönyvfejlesztés vagy a terjesztés tekintetében?

A járvány elleni védekezés számunkra is egy teljesen új helyzetet és ezzel együtt kihívást jelent. Meg kellett változtatnunk a kapcsolattartás módját, a szerzők, lektorok nem tudnak bejönni az irodaházba, ezért online kell egyeztetnünk. Szerencsére a szerzőink többségét elkerülte a vírus, azokban az esetekben, ahol ez problémát okozott, ott a lehető legnagyobb megértéssel és segítséggel fordultunk hozzájuk, hogy be tudják fejezni a munkát. A digitális kapcsolattartási eszközöknek hála a járvány – a nehézségek ellenére – nem okozott fennakadást a fejlesztésekben.

Mit gondol, mi a taneszközfejlesztés jövője? Milyen nemzetközi trendek hatnak a magyar tankönyvkészítésre?

Próbálunk alkalmazkodni a különböző trendekhez. Eddig még nem beszéltem az általános iskola első négy évfolyamát, tehát a legfiatalabb korosztályt érintő fejlesztéseinkről. Ezeknek az évfolyamoknak az esetében nem beszélhetünk okostankönyvekről, hisz a korosztály számára a megfogható, foglalkoztató, a „ceruzát kézbe vevő” oktatásra lesz szükség a jövőben is. Az ötödik évfolyamtól felfelé pedig az okostankönyvek mindenkori továbbfejlesztése az egyik folyamatos feladatunk.

Fontos kiemelni, hogy a digitális pedagógiai ismeretek még elmaradnak a 21. századi oktatás módszereitől – a tanulók aktivizálása, a kollaboráció elősegítése, a kutatásalapú ismeretszerzés, valamint a problémamegoldó tanulás –, hiszen többnyire frontális tanítás zajlik a tanórákon. Ezért fontos célunk a pedagógusok szakmai-technológiai és digitális pedagógiai felkészültségének elősegítése is. Ezzel kapcsolatban az Oktatási Hivatal honlapjára a közelmúltban fel is került egy digitális pedagógiai módszertani gyűjtemény, ami a már említett NKP-felkészítők mellett a segítségnyújtás új formája.¹

¹ Az Oktatási Hivatal gondozásában elkészült *Digitális pedagógiai módszertani ajánlások gyűjteményét* az *Új Köznevelés* 2021. évi 2. számában mutattuk be.
<https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-kozneveles/digitalis-oktatas-tapasztalatok-es-perspektivak>

Beszámoló a Digitális oktatás – digitális nevelés – Pedagógusok a digitális gyermekvilágban elnevezésű konferenciáról

2021. március 3-án tartották meg a Gál Ferenc Egyetem és az Óvó- és Tanítóképzők Egyesületének (ÓTE) közös pedagógiai konferenciáját *Digitális oktatás – digitális nevelés. Pedagógusok a digitális gyermekvilágban* címmel, melynek fő motivációja az aktuális járványügyi helyzetben kialakult digitális átalakulás volt.

Szöveg: Karkó Ádám

Dr. Kozma Gábor, a Gál Ferenc Egyetem rektora megnyitójában elmondta, hogy a pedagógus munkája a gyermekek szüntelen fejlesztéséről szól. A gyermekvilág ma digitális, amit nem lehet rossznak ítélni, mert felfoghatjuk kultúrateremtő erőként is a digitális világ „jóságát”. Van negatív oldala is, ami a tényleges emberi szabadság kiüresítéséhez is vezethet. A nevelési rendszer „programozásának” bölcsessége a lényeg, és – ahogy fogalmazott – boldog ember az, aki megtalálja a bölcsességet.

Dr. Pajtókné Dr. Tari Ilona, az Eszterházy Károly Egyetem rektora a pedagógiai konferencia inspirációjaként *Ferenc pápától* idézett: „Ez a drámai helyzet, amelyben most vagyunk, arra ösztönöz, hogy komolyan vegyük azt, ami komoly; ne vesszünk el a lényegtelen dolgokban; fedezzük fel, hogy az életünk nem hasznos, ha nem szolgálunk. Mert az élet mércéje a szeretet.” Köszöntőt mondott még *dr. Gloviczki Zoltán*, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola rektora, *dr. Podráczky Judit*, az ÓTE alelnöke, illetve *dr. Katona Krisztina*, a Gál Ferenc Egyetem (GFE) Pedagógiai Karának dékánja is.

Az első előadást az Eszterházy Károly Egyetemről *dr. Racsko Réka* tanszékvezető, *Lengyelne Dr. Molnár Tünde* intézetigazgató, dékánhelyettes és *dr. Szűts Zoltán* tanszékvezető *A köznevelés digitális átállása a pedagógusok szemszögéből* címmel közösen tartották. Előadásukban elhangzott, hogy a diákok technológiavezérelt világban élnek. Szerintük kérdéses, hogy az intézmények milyen digitális érettségi szinten állnak, és alapvetően hogyan lehetne ezen szisztematikusan változtatni. Nemcsak a pedagógusok tudnak segíteni, hanem a szülők is.

A második előadást *dr. Tóth Etelka*, a Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Karának tanszékvezető dékánhelyettese tartotta *A kisgyermeknevelés digitális lehetőségei* címmel, amelyhez rögtön hozzátette: „és kételyei”. Előadásában elhangzott, hogy ha az óvodában lenne táblagép, másképp lehetne felfedezni a világot, hiszen az élet szerves része, hogy a gyerek találkozzon a digitális eszközökkel.

A harmadik előadást *Kissné dr. Zsámboki Réka*, a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Karának intézetigazgatója és dékánhelyettese kezdte meg *Digitalizációs lehetőségek az óvodai gyakorlati képzésben* címmel. Arról beszélt, hogy a koronavírus-járvány mennyire sokkolta az óvodákat, illetve az egyetem hallgatóinak

gyakorlatai hogyan alakultak ebben az időszakban; a pedagógusoknak gyakorlatilag azonnali változást kellett elérniük. Ehhez kapcsolódva idézte előadása végén *Charles Darwint*: „Nem a legerősebb faj lesz a túlélő, nem is a legintelligensebb, hanem az, amelyik a leggyorsabban képes változni”.

A negyedik előadást *dr. Lénárd András*, az ELTE Tanító- és Óvóképző Karának tanszékvezetője *Digitális oktatás és digitális nevelés az iskolában* címmel tartotta. Hangsúlyozta, a digitális kor gyermekei hozzászoktak a gyors információáramláshoz, ezért a *Nemzeti alaptanterv* mélyrehatóan foglalkozik a digitális kompetencia fejlesztésével. A hirtelen érkezett digitális impulzus kavalkádot okozott az online platformokon. A felnőttekkel és pedagógusokkal ellentétben a gyerekek kevésbé élik meg a digitális fennakadásokat komoly problémaként. Kiemelte, hogy a digitális oktatás nem egyenlő a digitalizált tananyagokkal történő önálló tanulással.

Az ötödik előadást *Bíró Gyula*, a GFE Gyakorlóintézményének képzésfejlesztő igazgatója és *Éder Márta*, a Vodafone Magyarország digitális pedagógiai szakértője tartotta meg *Innováció a pedagógusképzés és a köznevelés digitális oktatásában* címmel. A közös előadásban elhangzott, hogy a változást mindenki akarja, viszont nem mindenki akar változtatni. „Korunk kommunikációs forradalmát a gyerekek irányítják, még akkor is, ha a felnőttek gyártják a digitális eszközöket” – hangsúlyozta. Éder Márta előadásában kiemelte, hogy fontosnak tartja a játékosítást a felsőoktatásban is, ahol ugyanannyira fontos, mint az alsóbb tagozatokban, illetve jelentősége van a visszajelzésnek, hiszen a hallgatónak is szüksége van a tevékenységéhez kötődő visszacsatolásra.

A téma adott, találjuk meg a problémákra való megoldások kulcsát. Egy konferencia akkor hasznos, ha a hallgatóság tovább tudja gondolni a konferencián bemutatott elméleteket és gyakorlatokat – mondta *dr. Katona Krisztina*, a GFE Pedagógiai Kar dékánja a konferencia zárszavaként. Az online térben zajló konferencia szembesített engem is mint résztvevőt és hallgatót, hogy a digitális oktatás nehézségeibe ütközik, de a gyakorlat megszerzésével átléphető ez a virtuális küszöb. A konferenciát a szervezők a továbbiakban szeretnék folytatni, amint alkalmuk adódik rá, talán akkorra már élőben megtartva a következő programot.

Megújuló tankönyvek az Oktatási Hivatal gondozásában

Összeállította: **Dallman Kristóf**

Digitális kultúra 5. és 9. (OH-DIG05TA, OH-DIG09TA)

Az egykori számítástechnika, majd informatika néven ismert tantárgy megváltozása jól mutatja a digitális kompetenciák alkalmazásának egyre széleskörűbbé válását. Az újonnan megjelenő tantárgy három fő pillére a digitális írástudás, a problémamegoldás és az információs technológiák elsajátítása. A tanulóktól más tantárgyak esetében is elvárás az alapvető digitális írástudás, így a digitális kultúra számos kapcsolódási ponttal rendelkezik. A tankönyvek fejlesztése során kiemelt cél volt a sokoldalú alkalmazhatóság, valamint a differenciálhatóság. A tankönyvek korszerű ismereteket adnak át magas színvonalon, a korosztály számára érthető és élvezetes formában, többféle munkaszervezési módszertan segítségével.

A kép- és szövegszerkesztés, a tipográfiai alapismeretek, az internet megismertetésén túl mindkét tankönyv foglalkozik az algoritmikusokkal, a robotikával is. A digitális kultúra tantárgy által közvetített ismeretek és kompetenciák elengedhetetlenek a társadalomban való érvényesüléshez, legyen ez akár a továbbtanulás vagy a munka világába történő beilleszkedés.

Ének-zene 1. (OH-ENZO1TA)

Az új tankönyv középpontjában az éneklés áll. Tartalmát döntő többségében a magyar népi gyermekjátékok, énekes játékok adják, amelyek a zenei hallásfejlesztést, a motivációt és az élményszerű befogadást segítik. Tananyag- és készségfejlesztő kínálatában olyan zeneműrészletek segítségével közvetíti az új ismereteket, amelyek az adott korosztály számára könnyen érthetőek, énekelhetőek, befogadhatóak. A kiválasztott dalos anyag alkalmas az életkorhoz igazodó énekes alapú képzésre. A közölt tartalmat felhasználva apró lépésekben, fokozatosan nehezedve bomlik ki a zeneelméleti tudás, a zenei ismeret.

A könyv a zenei szemelvényeken túl olvasmányokat, énekelte meséket, jelesnapi szokásokhoz, ünnepkörökhöz tartozó, dramatizálásra is alkalmas szövegeket közöl. A kötet játékos, kedves, modern szín- és formavilágú képanyaga a gyerekek vizuális fantáziáját fejleszti. A rajzok nemcsak illusztrációként, hanem magyarázatként is szolgálnak.

Etika 5. (OH-ETI05TA)

Az etikatankönyv átdolgozása során a kerettantervi megfelelés biztosításán túl az eredeti tankönyv struktúráját is egyszerűsítették, az egyes tankönyvi fejezetek tematikáját egyértelműbben határozták meg. A megújult tankönyv ugyanakkor megőrizte elődje erőnyeit: továbbra is épít a tanulók aktivitására, beszélgetésközpontú, feladatanyaga folyamatos kommunikációt indukál, vitákat generál a tanulók között, önálló vélemény kialakítására, megfogalmazására készítet. Rávezeti a tanulókat az erkölcsileg helyes, társadalmilag elfogadott normák felismerésére. A tanulók életkori sajátosságaihoz igazodó különféle olvasmányok – többek között versek, novellák, regényrészletek és tanmesék – feldolgozásával, fejlesztő jellegű, illetve dramatikus játékok, kreatív feladatok egészítik ki az egyes leckék törzsanyagát, melyekből a pedagógus kiválaszthatja, mit használ fel a tanórai munka során. Új elem, hogy a legfontosabb erkölcsi megállapításokat intelmek, életvezetési tanácsok formájában írásban rögzítették.

Természettudomány 5. (OH-TER05TA, OH-TER05TB)

Az általános iskola 5–6. osztályában tanított természettudomány – korábban természetismeret – tantárgy esetében két tankönyvet dolgozott át az Oktatási Hivatal, maximálisan szem előtt tartva az alaptanterv új elvárásait és célkitűzéseit. Az új alaptanterv egyik alapvető célja, hogy az eddiginél sokkal koherensebb, jobban egymásra épülő tanterv jöjjön létre, ami nem csupán a tartalmi részekben, hanem a kialakítandó kompetenciákban is megnyilvánul. Erre azért volt szükség, mert az alsó tagozatos környezetismeret és a felső tagozat első két évében tanult természetismeret tantárgyak között a tapasztalatok alapján túl nagy volt az ugrás, mind a témakörök tartalmi, mind mennyiségbeli tekintetében. A fejlesztés másik fontos célja egy sokkal gyakorlat-orientáltabb tananyag kidolgozása, ami a lexikális tudás kismértékű visszaszorítása mellett fejleszti azokat a természettudományos gyakorlati készségeket és képességeket, amelyeket a tanulók a felsőbb évfolyamokon, a diszciplináris tárgyakon belül kamatoztatni tudnak. Az új NAT céljai között szerepel, hogy a tantárgyakon keresztül fejlessze a gyerekek környezethez és természethez kötődő pozitív gondolkodását és attitűdjét, ami a fenntarthatóságra nevelés alapvető része.

A tankönyvek kidolgozása során a szerkesztők a fenti három célt tartották szem előtt. A tankönyvekben az egyes fejezeteket átstrukturálták, sok esetben a könnyebb érthetőség és az integrált gondolkodásmód kialakítása miatt máshova kerültek a hangsúlyok, bizonyos fejezeteket kihagytak vagy összevontak, míg új fejezetek is kerültek a tankönyvekbe. Az élménypedagógiai módszerekkel közelebb lehet hozni a gyerekekhez a természettudományokat, így azokat érdekes kihívásnak, felfedezésnek fogják érzékelni.

Matematika 5. osztály

(OH-MAT05TA)

A tankönyv a mechanikus ismeretekkel szemben a gondolkodásra nevelést helyezi előtérbe. Számos, korábban az alsó tagozatban oktatott ismeret és tudás került át az ötödik évfolyamra, ezzel a korábnál jobban szétterítve a tananyagot. A könyv arra fókuszál, hogy szórakoztatóvá tegye a matematika tanulását, és élményeken, tapasztalatokon keresztül vezesse be az új ismereteket. Ezek a célok összhangban vannak a 2020-as NAT-tal és az új kerettantervekkel. A változások között említhető, hogy az új kerettanterv alapján az oszthatóság témája felkerült a hatodik évfolyamba, ahol megemelkedett a matematika tantárgy alapóraszámára. A kerettantervi változásokat követve a kétjegyű osztóval történő osztás művelete a negyedikből az ötödik évfolyam tananyagába került, valamint a 21. századi elvárásoknak megfelelően a tankönyv a továbbiakban nem tartalmazza a nagy számok írásban történő osztásának műveletét.

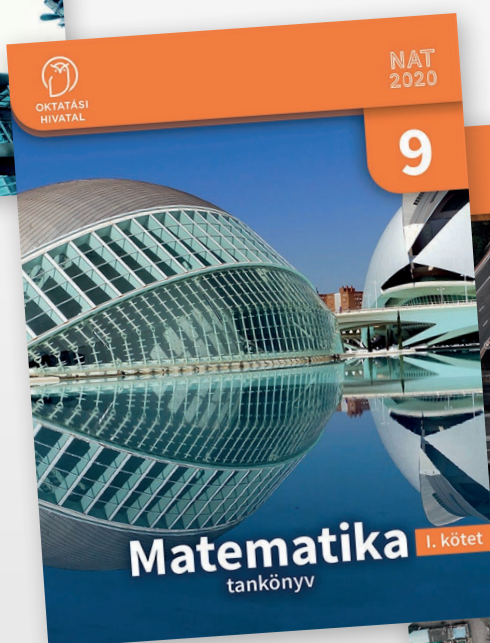

Matematika 9. osztály

(OH-MAT09TA I–II, OH-MAT09TB)

A két kiadvány eltérő oldalról közelíti meg a matematika tanulását.

Mindkét tankönyv megfelel a NAT előírásainak, de míg az A sorozatú könyv két kötete az alapismeretekre fókuszál és főleg valósághoz köthető feladatokkal vezeti be a kilencedikes tanulókat a matematika világába, addig a B sorozatú könyv a matematika iránt több érdeklődést mutató, azt magasabb kimeneti szinten tanulni vágyó gyerekek igényeihez mérve készült.

Természetes változatosság

Parapatics Andrea: A magyar nyelv regionalitása és a köznevelés – Tények, problémák, javaslatok, Tinta Könyvkiadó, 2020.

„A kultúraváltás, a globalizációs és mobilizációs folyamatok a magyar nyelv életében is változásokhoz vezettek. A korábban helyhez kötöttebben élő, homogénebb közösségek ma már vegyesebb képet mutatnak. Az urbanizációval és a tömegkommunikáció elterjedésével nagyrészt általánossá vált a köznyelv ismerete, ez azonban korántsem jelenti azt, hogy a regionális sokszínűség ne éreztethetné hatását a beszélőközösség tagjainak a nyelvhasználatán is.”

Szöveg: **Németh Gábor**

Parapatics Andrea kötete a magyar nyelv regionalitásának és a közoktatásnak a viszonyát vizsgálja, ezzel együtt a kutatások mentén áttekintést ad arról is, milyen kép él a köztudatban a regionális nyelvhasználatról. Sajnos még ma is uralkodó a köznyelvet egyedüli normaként középpontba állító hozzáállás, ezért is fontos minden alkalommal hangsúlyozni, hogy a nyelv nem statikus, hanem természetesen, dinamikusan változik. Persze az egyes regiszterek változásának dinamikájában lehetnek eltérések, hangsúlyeltolódások, de a területi és társadalmi rétegződés a nyelv alapvető sajátossága. Amíg ez nem válik alapvetéssé, mindennapi marad a lingvicizmus, a nyelvi alapú megbélyegzés problémája. „Noha minden szociolingvisztikai és dialektológiai témájú írás hangsúlyozza a nyelvjárások saját normájához viszonyított helyességét, és noha ez a köznevelési dokumentumokban is megjelenik explicit módon, a regionális (nyelvi) változatossággal kapcsolatos magyar mentalitás jellemzően megbélyegző, amely archaizálódó jelenséggként tekint az élő nyelvek e természetes tulajdonságára. Ez a fajta hozzáállás a törvényi előírások mellett sem változik meg gyökeresen addig, amíg a beszélők anyanyelv-ről való tudása bizonytalan.”

Parapatics kitér rá, hogy az urbanizációval és a tömegkommunikáció elterjedésével napjainkra általánossá vált a nyelvjárási beszélők körében a kettősnyelvűség, a köznyelv és a regionális anyanyelv együttes használata. Emellett kialakult a regionális köznyelviség, egy köztes sáv, ami nemcsak azáltal jön létre, hogy a köznyelv hatással van a nyelvjárásokra, hanem a regionalitás szintén hatással van a köznyelvre. „A regionalizmusok korántsem a kihálás szélén álló, archaizáló nyelvi kuriózumok, hanem a nyelv diverzitásának, a kettősnyelvű, illetve regionális köznyelvi beszélővé vált emberek idiolektusának változó mértékben megfigyelhető, átalakuló, nem elhanyagolható tulajdonságai, amelyek a nyelv valamennyi funkcióját képesek kiszolgálni.”

A második fejezet kutatásainak eredményei azt mutatják meg, hogyan viszonyulnak az emberek a regionális nyelvhasználatához. Az első kutatás felsőoktatásban tanuló hallgatókat kérdezett a nyelvhasználatukról és az ahhoz kötődő megbélyegzéssel kapcsolatos tapasztalataikról. A válaszadóknak a fele tapasztalta, hogy elkerülve szülővárosukból, kijavították őket az új környezetben. A második kutatás a vidéken élő idősebb korosztály nyelvi attitűdjét vizsgálta. Az adatközlők nagy része érzékeli mind a generációs, mind a területi különbségeket, viszont a legtöbbben semlegesek az eltérések iránt.

Mentális egészség a járvány alatt

Közel egy éve élünk együtt a koronavírus-járvánnyal, valamint annak társadalmi, gazdasági és lelki hatásaival. A járvány elleni védekezés egyik kulcsfontosságú eleme, hogy az élet számos területén – így a köznevelésben is – minimalizáljuk a fizikai kontaktusokat. Az elszigeteltség érzése, a betegségtől, illetve szeretteink elvesztésétől való félelem természetesen egyre jobban megviseli mindenki tűrőképességét. Milyen hatással van a járványhelyzet a lelki egészségünkre? Hogyan enyhíthetők a negatív körülmények a gyermekek, valamint a pedagógusok körében? A kialakult helyzetről és az esetleges jó gyakorlatokról **Molnár Anett**, a PPKE BTK pszichológus oktatója osztotta meg gondolatait.

Szöveg: **Dallman Kristóf**

Lassan egy éve élünk együtt a koronavírus-járvány miatt bevezetett különböző korlátozásokkal. Hogyan hatnak ezek a megszorítások a lelki egészségünkre?

Mind maga a járvány, mind az ezzel járó korlátozások fokozott érzelmi reakciókat válthatnak ki felnőttekből és gyerekekből egyaránt. Félhetünk a vírusfertőzéstől, emellett a kialakult helyzet felborítja a korábbi életformánkat, életvezetésünket, ami már önmagában jelentős stresszforrásnak tekinthető, ezen kívül pedig sokaknak komoly egzisztenciális nehézséggel is szembe kell nézniük. A járvány kezdete óta számos országban karantént rendeltek el, az izoláció egyértelműen számos negatív érzelem kiváltója lehet. Megélhetünk szorongást, frusztrációt, ingerültséget, dühöt, szomorúságot, reménytelenséget, örömtelenséget, motivátlanságot, jelentkehetnek vissza-visszatérő negatív gondolatok és koncentrációs nehézségek, valamint alvásproblémák. Sokan tapasztalhatnak erős szorongást, hiszen a vírushelyzet mint veszély, megfoghatatlan, ismeretek hiányában nem tudjuk pontosan, hogy mivel is állunk szemben, így eszköztelennek, védtelennek érezhetjük magunkat, ha azt éljük meg, hogy nem áll rendelkezésünkre a negatív helyzet elhárítására valamilyen korábban már bevált megküzdési stratégia.

Nem elég, hogy elveszítettük a korábbi mindennapi rutinunkat, fogódzkodóinkat, számos szociális kapcsolatunkat, emellett jól ismert tény, hogy a hosszan tartó, kényszerű összearrátság szintén komoly stresszforrásnak tekinthető. Mindez kiválthat belőlünk indulatokat, haragot, a hangulati élet nyomottságát, változékonyságát. Ilyen érzelmileg megterhelő helyzetekben fokozódhat a szerhasználat, így emelkedhet az alkohol- és drogfogyasztás mértéke, megjelenhet azerőszakosság a magánéletben, melyek tovább súlyosbítják a fennálló problémákat. A világban történt eseményekre, változásokra a gyerekek is érzékenyen rezonálnak, ha pedig a felnőttek szoronganak, feszültek, idegesek, azt ők is megérik. A gyerekek szorongását fokozhatja a hétköznapi rutin változása mellett a médiából érkező tartalmak, felnőttektől hallott beszélgetések, valamint negatív érzéseket válthat ki a szociális érintkezések hiánya, vagy éppen a családtagok, akár idősebb hozzátartozók veszélyeztetettsége miatt átélt aggodalom.

A motiváció és az önmotiváció fontos eleme a sikeres életvezetésnek. Hogyan tudják motiválni önmagukat és diákjaikat a pedagógusok a hosszú ideje tartó digitális munkarendben?

A motiváció fenntartása szempontjából kiemelkedő szerepe van a napirendünk kialakításának, a napjaink strukturálásának. A jelenlegi helyzetben is nagyon fontos figyelmet fordítani arra, hogy lehetőségeinkhez mértén megtarthassuk megszokott napirendünket. Ebben segíthet, ha ugyanúgy fix időben ébredünk, fix időben fekszünk le este aludni, és ha próbálunk rendszerességet vinni a tevékenységeinkbe, valamint ha előre megtervezzük a napirendünket, vagyis strukturáljuk az időnket. Az eredményes iskolai teljesítéshez, a motiváció fenntartásához a diákok esetében is nagyon hasznos a napirend-tervezés. Ezt úgy tudjuk szerencsésen megvalósítani, ha szétválasztjuk az egyes tevékenységeinket – mint például tanulás-munka, kikapcsolódás –, és előre megtervezzük az erre szánt időkereteket. Érdemes egyszerre csak egy dologgal foglalkozni, és megtartani a megfelelő kereteket, határokat mind térben – ez jelentheti az otthonunkban kialakított fix munkaállomás használatát –, mind időben.

Erősítheti a motivációt, ha sikerül megfogalmazni hosszabb távú jövőbeni célokat is, melyek eléréséért minden nap tehetünk. A diákok megfogalmazhatnak kifejezetten az iskolai tanulmányokkal kapcsolatos célokat is, melyek segíthetnek fenntartani a motivációt, mely által láthatják, tudatosíthatják, hogy miért fontos aktívnak maradni a tanulásban, hogy milyen jövőbeni álmokat, célokat valósíthatnak meg azáltal, ha szorgalmasan tanulnak. Érdemes a gyerekekkel a céljaikról beszélgetni, például mi szeretne lenni, ha felnőtt, hogyan lehet elérni a vágyott célt, milyen tantárgyakra, ismeretekre lesz szüksége, hogy tovább tudjon tanulni. Felnőtteknek és gyerekeknek egyaránt sokat segíthet, ha a kiválasztott célt több kisebb rész célra bontják, mely így sokkal kézzelfoghatóbbá, elérhetőbbé válik, és az egyes rész célok sikeres teljesítése további lendületet adhat a kitartáshoz. A célok és a hozzájuk vezető rész célok akár egy nagy papírlapra, ábrákkal színesítve is felrajzolhatók, vagy vezethetnek róla naplót is. Ez azért szerencsés, mert fontos, hogy ne csak azt tartsuk számon, mi van még előttünk, hanem hogy azokat az eredményeket is lássuk, mi mindent értünk már el, és milyen hosszú utat tettünk meg idáig is.

Ezen kívül mind a pedagógusok, mind a szülők részéről fontos, hogy hozzáállásukkal olyan hiteles mintát mutassanak a gyermeknek, hogy a tudás fontos érték, melyért érdemes dolgozni. A fentiekén túl a motiváció fenntartásában, kialakításában kiemelkedően fontosak a viszszejelzések, főként a pozitív megerősítések, dicséretetek. Fontos tehát, hogy a pedagógustól rendszeres visszacsatolást kapjon a diák a munkájára, mely során nemcsak a végeredményre érdemes reflektálni, hanem magára a folyamatra, például azt is meg lehet dicsérni, ha látjuk, hogy mennyi erőfeszítést tett a gyermek egy adott feladatba. A jelenlegi karanténhelyzetben érdemes kommunikálni a diákok felé azt is, hogy ebben a kihívásokkal teli időszakban teljesen természetes lehet a megtorpanás, vagy némi visszaesés a motivációban, teljesítményben, hiszen ez mindannyiunk számára egy nehéz időszak, melyben sokkal nagyobb erőfeszítésbe kerül helytállni. Így jó, ha a gyerekek tudják, hogy a karantén alatti tanulásban megélt átmeneti motivátlanság teljesen természetes jelenség lehet. A motiváció alapvető célja, hogy a gyerek végigmenjen egy úton, és ne adja fel, hanem képes legyen átlendülni a holtpontokon, és tudja, elfogadja, hogy az eredmények eléréséhez a kevésbé izgalmas feladatok elvégzése is hozzátartozik. A motiváció azáltal is növelhető, ha a gyermek jól érzi magát az osztályközösségben, hiszen ha a tanuló élvezzi a közös együttlétet, sokkal hatékonyabb jó munkára is ösztönöznél. Az örömteli együttlét képes hajtóerőt biztosítani a feladatok elvégzéséhez. Ehhez akár kezdeményezni lehet tanórán kívüli kisebb tanulócsoportok létrehozását is, melyek segíthetnek, inspirálhatják a tagokat a tanulásban. A pedagógus alkalmazhat a tanórák során rövid stresszoldó, relaxáló technikákat is, például elvégezhetnek közösen a diákokkal néhány nyújtógyakorlatot, pozitív érzelmeket kiváltó imaginációs gyakorlatot vagy elénekelhetnek egy vidám dalt, melyek által csökkenhet a frusztráció, és növekedhet a tettvágy.

Milyen, a pedagógustársadalom számára hasznosítható tanulmányok jelentek meg a „Covid-generáció” lélektani sajátosságairól?

A járványhelyzet fiatalokat érintő jelenlegi hatásairól leginkább még folyamatban lévő kutatásokról beszélhetünk, bár már vannak eredmények a mostani helyzet lélektani sajátosságairól, de túlnyomórészt korábbi karanténhelyzeteket vizsgáló kutatási eredmények állnak rendelkezésünkre. A Covid-helyzet gyermekekre gyakorolt hatásait vizsgálva egy külföldi tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a 4–11 éves gyermekek körében nőtt a szomorúság, és csökkent az érdeklődés olyan tevékenységek iránt, melyeket korábban örö-

mel végeztek, illetve beszámoltak a gyermekek megváltozott étvágyáról (vagy többet, vagy kevesebbet esznek a gyerekek, mint korábban), valamint nőtt az alvási problémák száma is. Más nemzetközi tanulmányok szerint a szülők arról számoltak be, hogy a gyerekek ingerlékenyebbek, „nem engedelmeskednek”. Viszont vannak gyerekek, akik körében csökkennek például az iskolai teljesítménnyel kapcsolatos aggodalmak – feltételezhetően azokban az esetekben, akiknél valamilyen oknál fogva az iskolába járás stresszforrásnak bizonyult. Egy kínai – Hupei tartományban végzett – online felmérés¹ az általános iskola 2–6. osztályos tanulóit kérdezte a jelenlegi helyzettel kapcsolatban, itt az eredmények azt mutatták, hogy a kitöltők 22,6 százalékánál jelentek meg depresszív, 18,9 százalékuknál pedig szorongásos tünetek.

A karantén alatt és után gyakoribbá váltak a nők és gyermekek iránti abúzusok; ezek aránya az elsődleges jelzések szerint Magyarországon is nőtt. Fontos kiemelni, hogy megfelelő odafigyeléssel mérsékelhetők a rizikótényezők, és enyhíthetjük a járványhelyzetben a gyermekek lelki egészségére gyakorolt negatív hatásait. Ebben segíthetnek a gyerekek mentális egészségét elősegítő programok vagy a pszichoedukáció. Segíthet a gyermekek stresszel való megküzdésében a strukturált napirend kialakítása mellett a testmozgás, kapcsolattartás a kortársakkal, családtagokkal, az örömteli tevékenységek beiktatása a hétköznapiakba, melyek feltöltik a gyermeket, illetve a pedagógusok és szülők pozitív, megértő odafordulása, türelme, hogy őszintén lehessen beszélni a problémákról, érzésekről, és hogy érezzék, nincesnek egyedül.

A tavaszi időjárás beköszöntével még nagyobb kihívást jelenthet a társadalmi távolságtartás szabályainak betartása. Hogyan lehet megtalálni az egyensúlyt?

Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy ne szociális távolságtartás legyen, hanem a fizikai érintkezéseket igyekezzük korlátozni! Tehát szociálisan ne izolálódjunk, hanem tartsuk fenn a kapcsolatot a hozzátartozóinkkal, barátainkkal, melyre sok online felület biztosít lehetőséget. Ugyanakkor azt is érdemes tudatosítani felnőttekben, gyerekekben egyaránt, hogy teljesen normális ebben a rendkívüli helyzetben, ha magányosnak, elszigeteltnek, frusztráltnak érezzük magunkat. Hiszen a társas kapcsolódás az emberek egyik legalapvetőbb szükséglete, így teljesen érthető, ha ennek hiánya miatt szorongást, lehangoltságot vagy haragot érzünk. A fizikai távolságtartás azonban nem jelenti azt, hogy érzelmiileg ne tudnánk egymáshoz kapcsolódni. Segíthet, ha megosztjuk egymással az érzéseinket, gondolatainkat, itt lehet az ideje a hosszabb, mélyebb beszélgetéseknek is, és az együtt töltött online idő is segít abban, hogy még jobban megismerjük és támogassuk egymást. Felfedezhetünk együtt online közös élményeket, akár társasjátékozhatunk, filmezhetünk, zenét hallgathatunk, énekelhetünk, táncolhatunk, relaxálhatunk együtt, nézhetünk online színházi előadásokat, készíthetünk online kreatív alkotásokat, például fotókönyv formájában. A kapcsolódás érzése már önmagában is jelentősen javíthat a közérzetünkön.

A tavaszi idő beköszöntével előnyös, ha minden nap töltünk egy kis időt a szabadban, ezért nagyon jó hatással lesz ránk, ha sétálunk, mozgunk, sportolunk. Ezt megtehetik kisebb közösségek, barátok is együtt, mely során fontos betartani az előírt szabályozásokat, hogy fizikailag ne érintkezzünk. A gyermekeknek azzal is segíthetünk, ha mi magunk jó példát mutatunk, és betartjuk az előírásokat. Kint lenni a természetben jótékony hatással van mentális egészségünkre, kutatások is megerősítik, hogy a „zöld” természet látványa pozitívan befolyásolja hangulatunkat, a természetben való együttlét még inkább segít megőrizni lelki egyensúlyunkat. A fizikai aktivitás mellett a relaxáció is segítheti a stresszhormonok csökkenését, ezáltal pedig csökkenhet a szorongás és javulhat az alvásminőség. A jó idő megérkezével akár kinti, közös alkotótevékenységbe – ilyen lehet akár a festés, a rajzolás, a kézművesség, vagy akár ajándéktárgyak készítése szereteteinknek – is kezdhetünk, mely szintén segíthet visszatérni a lelki egyensúlyunkhoz. És bármennyire is szokatlan és kihívásokkal teli a mostani időszak, ne felejtünk el örülni annak, aminek örülni lehet, mert a hála érzése is segíthet visszatérni az erőforrásainkhoz.

A digitális munkarend megnehezíti az osztályközösségek kialakítását és összetartását is. Milyen közösségépítő fogásokat, ötleteket alkalmazhatnak a pedagógusok, amivel „közelebb hozhatják” egymáshoz az osztály tagjait?

A gyerekeknek és a pedagógusoknak sem egyszerű megbirkózniuk az elszigetelt tanulás teremtette helyzettel. Így jogosan merül fel a kérdés, mi lesz az osztályközösséggel, ha a gyere-

¹ <https://jamanetwork.com/journals/jamapediatrics/fullarticle/2765196>

keknek nincs lehetősége egymással beszélgetni, közös élményekre szert tenni. Amennyiben mód van rá, az a legszerencsésebb, ha a pedagógus az óráit online „élőben”, interaktív módon megtartja a diákok számára, és nem csak házi feladatokat ad ki a gyermekeknek. Ez már önmagában ad egy lehetőséget a kapcsolódásra. Amennyiben megfelelő technikai eszközök állnak rendelkezésre, akkor a pedagógusnak mindenképp érdemes kamerával csatlakozni az online térbe, és a diákoktól is azt kérni, hogy az órák alatt kapcsolják be a kamerájukat, mely megkönnyítheti a kapcsolódást, és a pedagógus számára is visszajelzést ad a diákok jelenlétéről, motivációs szintjéről. Ezen túl érdemes nemcsak a tananyagra időt szánni, hanem a pedagógus kezdeményezhet akár óra elején vagy végén rövidebb beszélgetős-megosztó köröket, vagy online kommunikációs játékokat.

Példák kommunikációs játékokra

„Közös mese”: A résztvevők feladata, hogy együtt, közösen írjanak egy mesét. A pedagógus elkezdheti (például „hol volt, hol nem volt, volt egyszer...”), majd a diáknak kell folytatnia. Ehhez mindenki kaphat a pedagógustól egy előre megadott szót, melyet bele kell szőnie a soron következő diáknak a közös mesébe.

„Füllentős” játék: A feladat az, hogy mindenki három dolgot mondjon magáról, ezek egyike ne legyen igaz. A csoporttársaknak kell kitalálni, hogy melyik volt a hamis állítás.

Az osztályfőnöknek van lehetősége arra is, hogy tanórán kívüli közösségi együttléteket is szervezzon. Egyrészt segíthetik a közösségi élményt akár az online találkozók, melyek során például a diákok felidézhetik a korábbi közös emlékeket, élményeket, vagy épp tervezhetik a közös jövőt, hogy hogyan fogják megünnepelni az újbóli találkozást, bármikor is legyen az. Csapatépítő foglalkozásokat is lehet online tartani, ehhez sok játékos, vidám, közösségépítő gyakorlat áll rendelkezésre, melyek közül bátran lehet válogatni az alapján, mire nyitott leginkább az adott osztályközösség, ennek összeállításához akár az iskolapszichológus szakember segítségét is lehet kérni. Rendelkezésre állnak ingyen használható, online társasjátékok is (pl.: online rajzolás játék: <https://skribbl.io/>), melyek szintén tudnak vidám együttléteket biztosítani a résztvevőknek. A diákok a tanév lezárásakor akár közös online alkotást is készíthetnek, például egy fotómontázs, vagy egyénileg megírt vagy felvett üzenetek formájában. Amennyiben pedig van rá lehetőség, a természetben töltött idő is nagyon felszabadító lehet a kortársakkal, így a diákok a pedagógus felügyeletével akár a szabadban is tehetnek közös kirándulást, túrát, természetesen a megfelelő járványügyi előírásokat betartva.

Lehetnek-e hosszú távú lelki hatásai a jelenlegi helyzetnek?

A jelenlegi helyzetnek, a karanténnak akár hosszú távú, széles körű negatív pszichés hatásai is lehetnek. Ehhez kiindulási pontot jelenthetnek a korábbi járványok és karanténok tapasztalatai. A pszichológia területén számos kutatás zajlott és zajlik jelenleg is a karanténhelyzet tudományos megismerésére.

A jelenlegi járványhelyzet fokozott érzelmi reakciókat válthat ki, melyek felléphetnek a karantén ideje alatt és után is. Korábbi kutatási eredményekből tudhatjuk, hogy karantén után leggyakrabban az úgynevezett poszttraumás stressz betegség (PTSD) fordult elő, melynek jellemző tünetei lehetnek többek között az erős szorongás, elkerülő magatartás, levertség, érzelmi tompaság, pánikrohamok, tehetetlenségérzet, alvászavar vagy éppen az ingerlékenység, agresszió. A PTSD-n kívül karantén után nagyobb valószínűséggel jelent meg depresszió, testi tünetekkel járó fájdalom-szindróma, pánikbetegség, és kényszeres-rögeszmes problémák. Karantén után fennmaradhat vagy akár fokozódhat a szorongás, megjelenhet az újbóli fertőzés lehetőségétől való félelem, kialakulhat fokozott tisztaságmánia, illetve az anyagi nehézségek intenzív egzisztenciális szorongáshoz vezethetnek hosszabb távon is, mely problémákhoz gyakran szorosan kapcsolódhat alkoholizmus, droghasználat, melyek még tovább mélyítik a fennálló zavarokat.

A koronavírus-járvány hatásaként számos család életében következtek be tragédiák, sokan veszítették el szeretettüket. Hogyan segíthetnek a pedagógusok, valamint az iskolapszichológusok a traumák feldolgozásában?

Szeretteink elvesztését időbe telik feldolgozunk. Manapság a gyászunkról beszélni sokkal nehezebbnek tűnhet, hiszen egyre inkább elidegenedtünk már azoktól a rítusoktól, melyek elődeinknél segítették a veszteség feldolgozását. Ezért is fordulhat elő gyakrabban a gyászfolyamatban való elakadás. A gyász mindenki számára nehéz, de a gyerekek esetében különö-

sen, akik most először tapasztalnak meg olyan súlyos veszteséget, mint egy szeretett családtag elvesztését. Korosztálytól függően változik, hogyan dolgozzák fel a gyermekek a gyászt, de életkortól függetlenül nagyon fontos, hogy a gyermekkel legyünk empátikusak és őszinték. Lelki egészségünk szempontjából minden életkorban kiemelkedően fontos, hogy a veszteség témája ne legyen tabu, hogy lehessen beszélni a gyászunkról, hogy meg tudjuk osztani a nehéz érzéseinket. Ugyanis minél inkább ellenállunk a fájdalmas érzéseinknek, annál tovább elhúzódhat, elakadhat a gyászfolyamat. Ha a gyerekek a felnőttet látják gyászolni, aki szintén szomorú egy szerette halála miatt, az nem szükségszerűen rossz, hanem éppen hogy fontos példa a gyermek számára, hogy miként lehet megélni egy nehéz érzést, még akkor is, ha az rendkívül fájdalmas számunkra.

A pedagógusok is tapasztalhatják, hogy a gyerekek a gyászfolyamat során visszahúzódnak, szomorúbbá, érzékenyebbé válhatnak, sőt, gyakoribbak lehetnek különböző regresszív jelenségek (a fejlődés korábbi szakaszához való visszatérés, pl. kisebb iskolásoknál ujjszopás, vizelettartási problémák). Felléphet gyakran váratlan düh vagy agresszió, mely során az iskolában is magatartásproblémák jelentkezhetnek. A gyászfolyamat során számítani lehet a diákok teljesítményének átmeneti romlására is. Éppen ezért nagyon fontos az iskolában is a pedagógusok részéről a sok-sok türelem és empátia az érintett gyermekek iránt mind a teljesítményromlással, mind a megváltozott viselkedéssel kapcsolatban. Arra is lehet számítani, hogy a gyászoló diákok 1-2 hétig kimaradnak az iskolából, mert a fájdalmas érzelmi reakciók átmenetileg lehetetlenné teszik a közösségbe való visszatérést. Célszerű, ha a család tájékoztatja az iskolát a halálesetről, amennyiben közeli hozzátartót veszített el a gyermek, és érdemes egyeztetni a szülőknek a pedagógusokkal arról, hogy mit és hogyan mondhatnak el az esetről az osztálytársaknak. Fontos a támogató környezet kialakítása, hogy az osztály fel legyen készítve a gyászoló társ befogadására, reakcióinak, érzékenységének tolerálására. Ez a pedagógus felelőssége, hogy közvetítse az osztály számára, hogy miként viszonyuljanak megfelelően az érintett gyermekhez, és hogy a veszteség hogyan hathat a gyászolóra. Egy megtartó, szeretetteljes iskolai közösség az otthoni, pszichésen erősen megterhelő légkörből egyfajta kilépést, fellélegzést jelenthet a gyászoló számára. Egy osztályfőnöki órán akár folytatható – a közösségen belül – általános jellegű beszélgetés az elmúlásról.

A tanórákon a dicséret, a pozitív megerősítések ilyenkor különösen fontosak lehetnek az érzelmileg labilis állapotban lévő gyermeknek. Ezenkívül a pedagógusnak érdemes átgondolni a számonkérések megfelelő módját, ami igazodik a gyászoló gyermek aktuális stressztűrő képességéhez. A pedagógus mindezeket túl képes lehet jelentős pszichés támogatásra. A diákkal való bizalmi kapcsolat az érzelmi stabilitás szempontjából kiemelkedő jelentőségű lehet. Ugyanis a gyászoló gyerekek igazából nem tanácsokra van szüksége, sokkal inkább arra, hogy kibeszélhesse az érzéseit egy elfogadó, szeretetteljes közegben, és hogy megélhesse, hogy mellette állunk, és nincs egyedül élete ezen nehéz szakaszában. Így a pedagógus kezdeményezhet beszélgetést a diákkal akár direkt – például „hogyan vagy mostanában?” –, vagy indirektebb módon – például „hogyan vagytok otthon?”, vagy „olyan szomorúnak látlak mostanában?” –, mely során a gyermek megnyílna a fájdalmas érzések megosztására. Érdemes a gyermekben megerősíteni, hogy a szomorúságát kimutathatja, és azzal nem kell egyedül megküzdenie.

Bátorítani lehet a gyermeket az érzelmek kifejezésének egyéb módjaira is, mint például rajzolás, festés, naplóírás, versírás, vagy bármilyen kreatív alkotás, melyben kifejezhetővé válnak a nehéz érzések. Fontos, hogy a pedagógus elfogadja a gyászoló gyermek alkotásait, hiszen a gyermek ezeken keresztül dolgozza fel a veszteségeit. A veszteséggel küzdő gyermeket érdemes bátorítani a korábbi hobbijainak folytatására és baráti kapcsolatainak fenntartására. Amennyiben az elakadt gyászfolyamat jeleit tapasztaljuk, mint például hosszú hónapokon át fennálló iskolai teljesítményromlás, állandó szomorúság, teljes társas izoláció, testi tünetek, alkohol- vagy drogfogyasztás, érdemes szakemberhez, elsőként az iskolapszichológushoz fordulni, aki mind a gyermeknek, mind a pedagógusnak támogatást tud nyújtani a fennálló helyzet feldolgozásában.

A HÓNAP TÉMÁJA

Helyi innovációk, jó gyakorlatok

19

19

„Mi nem osztályközösséget, hanem iskolaközösséget szeretnénk építeni”

Tavaly szeptemberben indult meg kis létszámú osztályokkal a tanév az Eötvös József Református Oktatási Központ Egri Általános Iskolájában. Az iskola a vele jelenleg párhuzamosan működő Mozaik Tehetségfejlesztő Tanodából fejlődött ki. Célja, hogy családias légkört teremtsenek és mindenki kibontakoztathassa tehetségét. Az iskola számos jó gyakorlatáról, a közösségépítésről és a mostani tantermen kívüli, digitális munkarendről **Novák Katalin** intézményegység-vezető mesélt lapunknak.

Szöveg: **Indri Dániel Janisz** | Fotó: Balogh Tibor

Az épület, melyben az iskola működik, igen impozáns, nem egy tipikus iskolabelső fogadja a gyerekeket. Mit kell tudni az épületről?

Ez egy százéves villaépület, korábban is mindig valamilyen közfeladatot ellátó intézményként, bölcsődeként vagy óvodaként funkcionált, de iskolaként még sosem. Az egri közgyűlés segítségével 2019-ben kaptuk meg a házat 15 évre használatra. Szülői összefogással újítottuk fel, mert igencsak rossz állapotban volt. Az elrendezése és a berendezése alapján sem egy tipikus iskolai környezet várja itt a gyerekeket, inkább családiasnak nevezném. A kis létszámú osztályainkhoz ez teljesen ideális.

Az emeleten kis könyvtársarok található kanapéval, ahol a szünetekben tudnak olvasgatni a gyerekek. A tantermet mi szobáknak hívunk, minden évfolyamnak van egy saját szobája. A kézműves termünk tulajdonképpen egy télikertszerű nagy erkély. Az iskolában diák színtársulat is működik, a Mozaik Színtársulat, akik most is készülnek egy kétfelvonásos zenés darabbal, a *Bambit* fogják előadni. A színpadot is együtt készítettük a gyerekekkel, ők is pakoltak, csavarták a dobogót, így jobban a sajátjuknak érzik ők is. A terem épp úgy van felfüggönyözve, mint az igazi nagy színházakban, így a színpad körbejárható. Ezt is a gyerekek alakították így ki.

Mit kell tudni az iskoláról? Hány gyermek jár jelenleg az intézménybe, milyen tanterv szerint tanulnak, és milyen a tantestület összetétele?

Az iskola fenntartója a Tiszáninnyi Református Egyházkerület. A gyerekek a NAT szerint tanulnak itt is. Az Eötvös József Református Oktatási Központ-hoz tartozunk, az iskola elődje a Mozaik Tehetségfejlesztő Tanoda, amely továbbra is fogad diákokat, óvodától középiskoláig. Ez a tanoda 20 éve gazdagító műhelyként működik, ebből nőtte ki magát az iskola.

Mindig is kicsi iskola szeretnénk maradni, hiszen a célunk az, hogy családi légkört teremtsünk, és ki tudjuk használni a kis létszám adta előnyöket. Maximális osztálylétszámunk 12 fő. Jelenleg az iskolában még csak 50 gyermek tanul, hiszen az ősszel csupán az első hat évfolyamon indíthatunk osztályokat. Ez felmenő rendszerben folyamatosan bővülni fog, így jövőre már hetedik, majd nyolcadik osztályt is indíthatunk.

A tantestületünk 13 fős, köztük van néhány óraadó tanár is, a többiek főállásban dolgoznak. A jövő tanévre, amikor már lesz hetedik osztályunk, néhány fővel bővülünk. A tanítók és a szaktanárok számára is új kihívás volt az elmúlt pár hónap, hiszen azt gondolnánk, hogy egy kis létszámú iskolában végtelenül egyszerű a munka, ám itt is mindennap akad számunkra kihívás. Szeretnénk nagyon jó munkát végezni, és így, kevés gyermekkel az apróbb dolgokra is oda tudunk figyelni. Mi nem osztályközösséget, hanem iskolaközösséget szeretnénk építeni. Az első félév feladata tehát ez volt, hogy ötven különböző környezetből érkező gyermekből közösséget építsünk.

Az osztályokban kiscsoportos formában valósul meg az oktatás. Miért döntöttek e forma mellett, miben látják ennek hatékonyságát? Ez esetleg elősegítheti a differenciálást is?

Nemcsak tanulmányi okok miatt döntöttünk a kis csoportok mellett, hanem azért is, mert úgy véljük, hogy így a gyermekekkel közvetlenebb kapcsolatba kerülhe-

tünk, jobban megismerhetjük az emberi oldalukat is, mélyrehatóbban tudunk így foglalkozni velük. Tehát ha a gyerekekkel egy olyan légkörben tudunk dolgozni, ahol mindenkire jut elegendő idő, meg tudjuk őket hallgatni, ismerjük a nehézségeiket, a problémáikat, a családi helyzetüket, akkor sokkal könnyebb őket magasabb szintre juttatni tanulmányi téren is.

Az intézménybe történő jelentkezést felvételi elbeszélgetés követi. Miről esik szó ilyenkor?

Az intézményünkbe történő bekerülésnek vannak feltételei. Az alapító okiratunk nem teszi lehetővé, hogy sajátos nevelési igényű, illetve egyéb tanulási nehézséggel küzdő gyermekeket felvehessünk, az iskolában nincs is ehhez szakember. A jövő évben induló első osztályba most zajlik a jelentkezés. Több elbeszélgetésen is túl vagyunk már, a napokban kell a döntést meghozni és többszörös túljelentkezésből kell azt a 12 gyermeket kiválasztani, akik ide járhatnak. Nagyon nehéz dolgunk van, hiszen mindenki, akit eddig meghallgattunk, nagyon értelmes, tünetmentes gyermek, a családok is nagyon szimpatikusak voltak. Nyilván vannak olyan objektív szempontok, amiket figyelembe veszünk, ilyen például a református hit, lévén református iskola vagyunk, de az is előnyt élvez, akinek a testvére is hozzánk jár. Emellett a személyes elbeszélgetéseken is sok minden kiderül, ahol a gyerekek mellett a szülők is jelen vannak.

A tehetséggondozásra is nagy hangsúlyt fektetnek, a gyermekek délutánonként számos program közül válogathatnak, például színjátszás, képzőművészet, zene-improvizáció és „angol kuckó” is elérhető. Kérem, meséljen ezekről!

Valóban tehetséggondozó programot valósítunk meg, személy szerint nekem is van tehetségfejlesztő szakértő végzettségem is. A tehetséggondozás nem annyit jelent, hogy például matematikából magasabb szinten tanulhat valaki, hanem abból áll, hogy az általános iskolai alapozó időszakban nagyon sokféle foglalkozással megkínáljuk a fiatalt, így már a következő, középiskolai szakaszban tudja, hogy merre haladjon tovább, felismeri a tehetségét. Mi itt az iskolában számtalan lehetőséget biztosítunk, a képzőművésztől kezdve a zenén át, a már említett színjátszó körig, szinkron foglalkozásaink is vannak, ahol meséket szinkronizálnak a gyerekek. Sportdélutánokat is szervezünk, továbbá van Versenymatek, Természetbúvár, Kis fizikus, valamint angol és német nyelvi szakkör is.

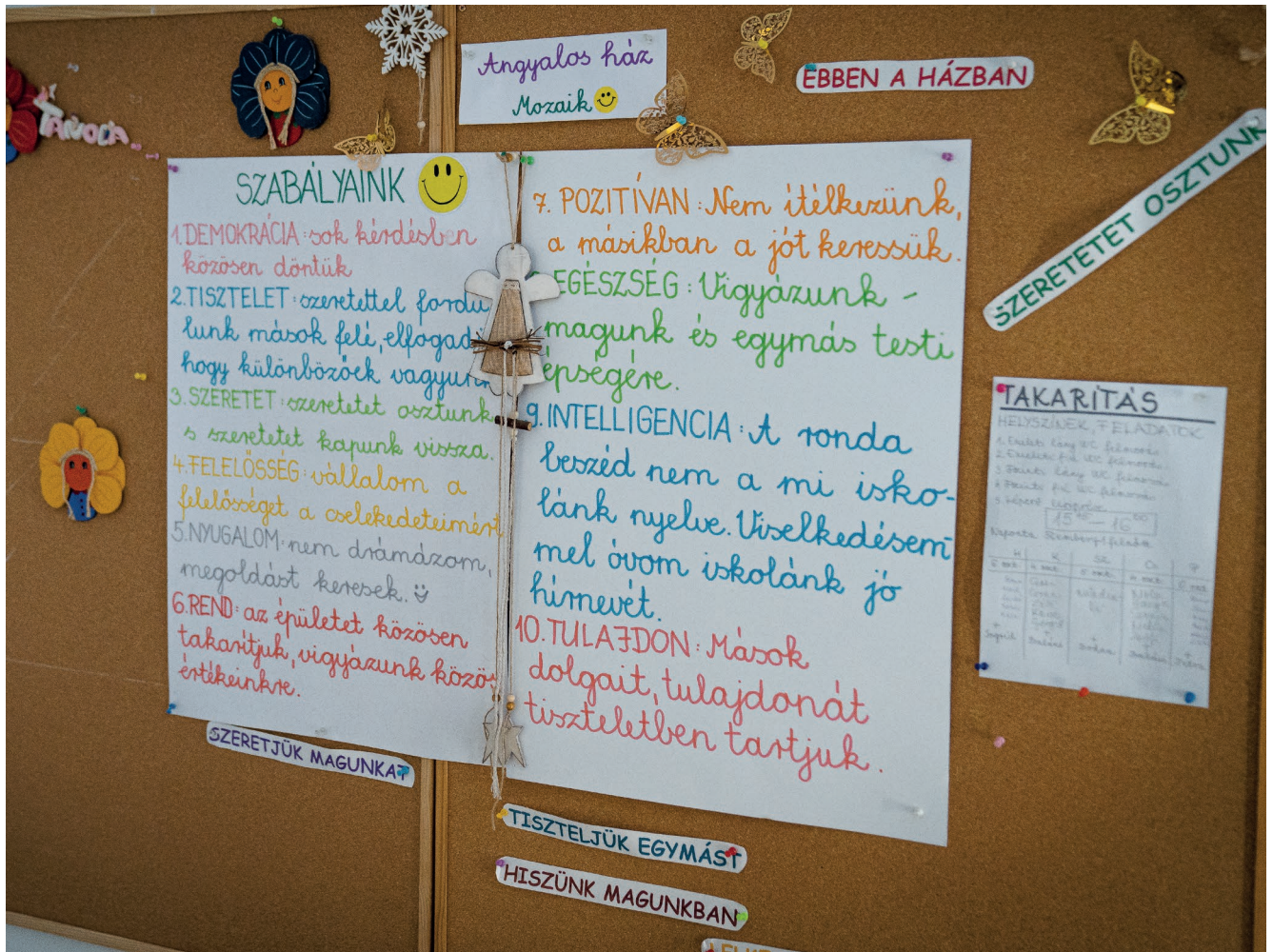
A gyermekek egészséges életmódjára is odafigyelnek, ennek érdekében iskolai szinten rendszeresen zöldség- és gyümölcsnapot tartanak, valamint reggelente zenés erősítő tornával kezdik a napot. Mennyire vált be ez a gyakorlat?

A reggeli zenés erősítő tornát megelőzően jógával is próbálkoztunk, de erről nagyon hamar lemondunk, ugyanis sok kisdíák elbóbiskolt a gyakorlatok végzése

közben, ezért egy zumbához hasonló közös mozgással indítjuk a napot. Ezt nem tesszük kötelezővé senki számára, de úgy látjuk, hogy szívesen vesznek részt rajta a gyerekek. Ezen kívül minden héten tartunk zöldség- és gyümölcsnapot, és házi sajtokat is rendszeresen készítünk. Egészségük érdekében csikunggyakorlatokat is szoktak végezni a gyerekek, ami a hagyományos kínai gyógyászat egyik ága, magában foglalja a mozgást, a meditációt és a vizualizációt, hogy egyesítse a testet, a lelket és a szellemet. Az iskola udvara ugyan nem túl nagy, de pár perces sétával elérhető az Érsekkert, aminél nagyobb és ideálisabb helyszín a mozgásra nincs igazán Egerben.

Milyen egyéb jó gyakorlataik vannak?

Az iskolának van egy saját szabályzata, melyet a gyerekek írtak, gyűjtöttek össze. Ez a 10 pont abban segít, hogy mikre kell odafigyelni, milyen szabályokat kell betartani ahhoz, hogy mindenki jól érezhesse magát. Ezeket a szabályokat a közösség tartatja be mindannyiunkkal, így amennyiben valamelyik pontját valaki megszegi, akkor ezt demokratikus gyűlésen beszéljük meg. Ezen kupaktanácsok alkalmával – melyeken az egész iskola részt vesz – a gyerekek érvelhetnek egymás és saját maguk mellett, ha valakit megbántottak, feltehetik kérdéseiket, hisz minden résztvevő szava egyformán számít. Az ötletekről szavazást tartunk, így születik meg a döntés, hogy miként tudják jót tenni tetteiket a vétkezők. A szabályok megszegését tehát nem

intőkkel, megrovásokkal, hanem demokratikus gyűlések alkalmával meghozott döntésekkel oldjuk meg. Volt már néhány gyűlésünk, látjuk, hogy a gyerekekre sokkal nagyobb hatással van, ha a kortársaik mondják azt, hogy nem cselekedtek helyesen, mint amikor egy tanár vagy egy vezető hoz egyszemélyben döntést.

Hogyan élük meg a most bevezetett tantermen kívüli, digitális munkarendet?

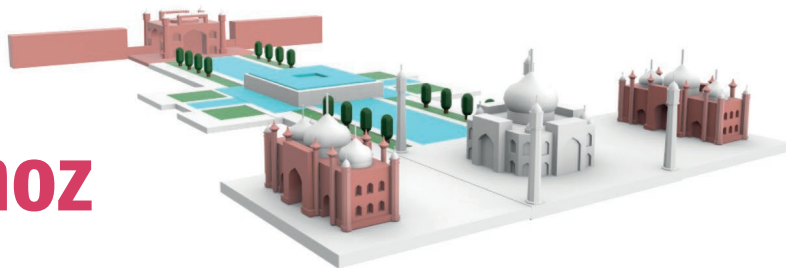
A bejelentést követően tartottunk egy értekezletet, délutánra pedig már mindenkinek megvolt a Teams-azonosítója, minden gyereket aznap be is léptettünk, csoportokba soroltunk. Még szombaton is volt egy tanári értekezletünk. Erre áthívtunk két debreceni gimnáziumi kollégát, akik nagyon sokat segítettek, hiszen rengeteg tapasztalattal rendelkeznek ezen a téren. Szombaton és vasárnap is próbahívásokat tartottunk a gyerekekkel, hétfőtől megkezdtük a tanítást a digitális munkarend szerint. Minden főtantárgyi óránk online óra. Szerencsére zökkenőmentesnek mondhatom az átállást, a tanórák alatt látjuk egymást, mindent ugyanúgy el tudunk magyarázni, jamboard használatával a táblát is meg tudjuk osztani a gyerekekkel. Tervezünk küldeni egy minőségbiztosítási kérdőívet a gyerekeknek, a szülőknek és a tanároknak, melyet egyébként is negyedévente ki szoktunk tölteni, így már

a mostani tapasztalatokról is kapunk majd visszajelzést. Egyébként nagyon aranyosak voltak a negyedikesek, akik egyszélesen tantermi háttérrel állítottak be magunknak a Teamsen, mert azt mondták, ők továbbra is úgy szeretnék érezni magukat, mintha személyesen is az iskolában lennének.

És végezetül egy személyes kérdés: ki az a pedagógus, aki inspirálta Önt a pedagóguspálya választására?

Ezen nem is kell sokat gondolkodnom, mert édesanyám is pedagógus volt, kiváló példakép volt nekem, miatta lettem tanító. Már kiskorom óta azt szerettem volna csinálni, amit ő, aki szakmailag és emberileg is egy nagyon elfogadott, szeretett magyartanár volt. Máig rengeteget gondolok rá azokban a helyzetekben, amikor a munkám során valamilyen változás történik, vagy ha egy új szakmai kihívással kell szembenézni. Nagyon sokat köszönhetek neki, hiszen az a példa, amit ő mutatott nekem, meghatározta az én pályafutásomat is egész életem során.

Egyre közelebb a mindennapokhoz

3D modellezés az iskolában és online

A Téregér kurzusai gyerekcentrikusak, mindenkinek egyéni segítséget nyújtanak tanórán és azon kívül is. A 3D-s tanórákat tanrendbe illeszkedve oktatják a 9–12. évfolyamokon a program szakemberei, a diákok négy évig tanulnak 3D modellezést, amely során több szoftver használatát is elsajátítják. A kurzusok mellett szakkörököt is tartanak a Diákszempont Általános Iskola és Gimnáziumban, és online kurzusokon is lehetőséget kínálnak a tanulásra az érdeklődőknek. Interjú **Zsoldi Katával**, a Téregér oktatójával.

Szöveg: **Németh Gábor**

Elindult a Téregér első, ingyenes 3D modellező online kurzusa. Kiknek ajánlják ezt a kurzust, s hogy néz ki egy online lecke?

A kurzust kimondottan gyerekeknek készítettük, körülbelül a hetedik osztálytól ajánljuk. A tananyagban vannak leírások, videók, konkrét példák, magyarázatok. Az **elearning.tereger.hu** oldalon találhatóak a tananyagok, ez egy könnyen kezelhető e-learning felület, amely lépésről lépésre megtanítja a programok használatát, így nem szükséges hozzá komoly informatikai tudás. Mindemellett jól kell önállóan „működniük” a gyerekeknek ahhoz, hogy a segítségek mentén meg tudjanak tanulni használni egy programot.

Iskolai keretek között is tanítanak, egyelőre egyetlen iskolában. Hogyan illeszkedik a tanmenetbe ez a tudásanyag? Tervezik esetleg további iskolák bevonását is?

Jelenleg a Diákszempont Általános Iskola és Gimnáziumban tanítunk, amely egy – a Nemzeti alaptanterv szerint működő – alapítványi iskola. A digitális művészet képzésük részeként a gyerekek magas óraszámban tanulnak kézirajzot és 3D modellezést a szabad óraszámok terhére. Az iskola fontosnak tartja, hogy a kreatív vizuális tantárgyak mellett olyan tudást is kapjanak a gyerekek, amely piaci szempontból is előnyös. Cégünk adja a szakmai háttérét a 3D modellezés-óráknak, mi készítjük el a tantervet, a tananyagot, és mi tartjuk az órákat is. A cégünk és az iskola kooperációjából született meg a képzés, és ebből kiindulva hoztuk létre

az online oktatási platformot, hogy ne csak egyetlen iskolában legyen elérhető, hanem szélesebb réteg hozzáférjen. Így próbáljuk meg nyitottabbá tenni ezt a tanulási lehetőséget más iskoláknak is, ahol a gyerekek egyénileg vagy szakkörök keretei között is tudnak tanulni.

Miért fontos a 3D modellezés tanítása?

Egyre több területen használnak 3D modelleket, például a látványtervezésben, játékiparban vagy a filmiparban. Utóbbi esetében nemcsak a sci-fi- és a fantasy filmeknél, ahol egyértelmű az animációs technika, hanem bármilyen filmet nézünk, 3D modellekbe botlunk, egyre gyakoribb, hogy zöld háttér előtt vesznek fel jelene-
teket. Az oktatási rendszerből lényegében

hiányzik a 3D modellezés, bár egy-egy tanfolyam rendelkezésre áll felnőtteknek, de minél fiatalabb korban kezdi el valaki tanulni, annál magasabb szinten tudja felnőtt korára ezt a tudását alkalmazni. A 3D modellezni tudó érettségiző gyerekek elképesztő készségekkel rendelkeznek, ami hatalmas versenylőnyt jelent számukra. Szerintem 10–20 év múlva ezeknek a modelleknek a használata már egészen közel fog kerülni a mindennapokhoz, egyre általánosabb lesz például egy ábra, jelenet, prezentáció összerakása. Ma már sokan tudják használni a Photoshop programot és különböző szerkesztett képeket összeállítani, így remélhetőleg belátható időn belül a 3D modellekkel fogunk ezen a szinten tartani.

Hány éves kortól érdemes elkezdni 3D modellezést tanulni?

Körülbelül 12 éves kortól ajánlott, de fiatalabbak is bátran nekifoghatnak. Egy szülő vagy tanár segítségével – aki elolvassa a leírást és megmutatja a gyerekeknek a feladatot – már össze tudnak rakni egyszerűbb modelleket kész elemekből. Például lehet készíteni egy várost úgy, hogy készen van a fa, az épület, az autó, és ezeket az elemeket kell összerendezni. Ahhoz, hogy magát a modellt, például a házat is a gyerek maga készítse el, már nagyobb tudás szükséges.

Milyen informatikai vagy egyéb előzetes tudás szükséges ahhoz, hogy valaki részt vegyen a képzéseken?

Minimális szintű számítógéphasználat is elegendő, inkább jó szövegrértéssel kell rendelkezni, hogy a leírások alapján meg tudják oldani a feladatokat. A modellezés miatt térlátás is szükséges. A képzéseink lényege, hogy magukban foglalják a program használatának elsajátítását egészen a telepítéstől kezdve. A tananyag az alaptól épül fel, részletesen magyaráz, hogy az is meg tudja tanulni, akinek semmilyen előzetes tudása nincs. A leckékben szereplő gyakorló példák is fokozatosan nehezednek, követik a diák fejlődő tudását. Nem mindegy, hogy a szoftveres tudást milyen modellen gyakorolják a diákok. Vannak olyan objektumok, amelyeket könnyű, és vannak, amelyeket nagyon nehéz elkészíteni. Ha a diák nem a megfelelő tudásszinten találkozik egy bonyolult modellel, az könnyen kudarcélményt okozhat, és a kedvét veheti. Az általunk kidolgozott módszertan nemcsak a szoftverek fokozatos elsajátítását tartalmazza, hanem a gyakorlati példák is mindig az aktuális tudásszinthez alkalmazkodnak. A gyerekek így fokozatosan fejlődnek, folyamatos sikerélmény mellett.

Előfordul, hogy valakinek jó érzéke van a programhoz, másolós feladatokat kiválóan old meg, például egy szobabelső modellezését fotóról, viszont kevésbé boldogul a kreatív folyamatban, ahol ki kell találni, hogy mit modellezzen. Ezért is épülnek fel a leckék úgy, hogy adva van egy példa, amit először le kell másolni, majd ezt tovább fejlesztve a diák saját kreativitása alapján tervezhet jelenetet. Azért jók az online kurzusok, mert korábban személyes oktatásban kipróbált, a gyerekek reakciói mentén tesztelt anyagokról van szó.

Mennyire tudja szorosan követni az oktatás a technológiai fejlődést?

Korábban informatikaórán sokszor csak az Office-ig jutottak el a tananyagban, és onnan a 3D modellezés elég nagy ugrás, és közte még lennének olyan lépcsőfokok, mint a képszerkesztő programok használata, általános grafikus program használata, programozási alapok vagy egy weboldal összerakása. Az új digitális kultúra tantárgy ezen a fronton remélhetőleg változást hoz, de a 3D modellezés textúrázás részéhez szükség van Photoshop-tudásra, ezért a kurzus kínálatunkban van Photoshop-oktatás is. Hamarosan lesz Illustrator kurzusunk is, tehát a modellezéshez szükséges egyéb programokhoz is tartunk képzéseket.

Kiknek ajánlják a Vectary szakkört? Hogyan épül fel a tananyag, milyen tartalmi elemei vannak?

A digitális oktatás kurzusai, amelyeket az oktatási platformon kirakunk, követik az iskolai tantárgyat, a tanév menetét. A Vectary egy nagyon egyszerű modellező program, ingyenes, könnyű használni és jó arra, hogy a gyerekek megismerkedjenek a 3D modellezéssel. A már említett iskolában a 9. évfolyamon szeptembertől decemberig tanítjuk ezt a programot, és januártól váltunk egy bonyolultabbra. A négyhónapos iskolai ok-

TÉREGÉR

Lépj be a 3D modellezés világába!

tatást két kurzusban dolgoztuk fel, ez a 3D modellezési alapok 1-2 címmel található meg. A Vectary szakkör online működik, ha valaki szeretne modellezést tanulni, akkor elvégezheti ezt az első két kurzust. Egy motivált tanár tarthat az e-learninges felületről 3D modellező kurzust a diákjainak, a lecke kiosztását, az elkészült feladatok ellenőrzését, értékelését kell csak menedzselnie. Az oktatónak így nem szükséges tanfolyamon részt venni, hogy diákjainak 3D modellezést oktathasson. Egy lecke körülbelül egyheti tananyagot fed le az iskolában, ahol a gyerekek heti három órában tanulnak 3D modellezést, ami elég magas óraszám. Egy lecke anyaga három tanóra anyagát jelenti, egy kurzus pedig 4-6 leckéből áll.

Kiknek ajánlják a Blender szakkört? Miben különbözik ez a Vectary-tól?

A Blender profibb program, ezt első év januárjától tanulják a gyerekek egészen a 12. évfolyam végéig, szintén heti 3 órában. A kurzus kínálata itt is leköveti az iskolai tananyagot, 1-2 havi órai anyagot dolgozunk fel egy-egy kurzus kínálatában. A Blender-kurzusok a 3D modellezési alapokon belül a 3-as leckétől felfelé található meg az oldalon. A Blender korábban is egy elég jó, ingyenes program volt, de pár éve komoly fejlesztést is végeztek rajta, és felzárkóztak a nagyok mellé úgy, hogy továbbra is ingyenes maradt. Nagyon sok plusz funkció került a Blenderbe, és azért döntöttünk mellette, mert azt gondoltuk, eléggé professzionálissá vált, és az ingyenes használat is fontos szempont. Ezen a kurzuson is a nulláról tanulják meg a program használatát a résztvevők, az egyszerű példáktól haladunk a bonyolultabbakig.

Előny, ha valaki elvégzi előtte a Vectary-t, mert a modellezés logikája nagyon hasonló, a folyamat ugyanaz,

csak a Vectarynál a program egyszerűbb, ami miatt alacsonyabb szinten működik. Nem muszáj azonban tartani ezt a sorrendet, úgy terveztük meg a Blender-kurzust, hogy ha valaki szeretné, kezdhesse azzal. A Blender szakkörnél is elmondható, hogy bárki elkezdheti otthon egyénileg tanulni, vagy bármilyen iskolába bevihető művészet- vagy informatikaórára, de egy szakkört is lehet tartani az online felületről. Itt az iskolának csupán a géptermet kell biztosítania a gyerekeknek, illetve egy felügyelőt, hiszen a diákok önállóan tudnak tanulni. A gyerekek az online platformon a kurzusbeszélgetésben pedig meg is oszthatják egymással munkáik eredményét.

Milyen jövőbeli tervekkel készülnek, fog gyarapodni a kurzuskínálat?

Az iskolában négy évig tanulnak modellezést a gyerekek, az utolsó két évben eldönthetik, hogy szeretnék-e még kézirajzot tanulni, vagy inkább applikációfejlesztéssel foglalkoznának. Utóbbihoz a jövőben kerülnek majd fel online Unity leckék az oldalra. Most készül az animációképzésünk, a Blender-képzést folyamatosan építjük tovább, és aránylag új a Photoshop-kurzusunk is, amely, mint már említettem, nemsokára Illustrator-képzéssel is kiegészül. A Photoshop- és az Illustrator-képzés első fele általános tudást ad a program használatához, a második fele pedig a modellezéshez szükséges ismeretekre fókuszál.

Megújult nevelési-oktatási programok

Szakmai fejlesztések az alapfokú művészeti iskolák képző- és iparművészeti ágán

A Magyar Képzőművészeti Egyetem által gondozott **A tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben** elnevezésű EFOP-3.2.6-16 projekt keretében több lényeges szakmai fejlesztés valósult meg, mely az alapfokú művészeti iskolák képző és iparművészeti ágán folyó nevelési, oktatási munka megújítását kívánja támogatni.

Szöveg: Baranyai Zoltánné, Geisbühl Tünde

A képző- és iparművészeti ág strukturális, tanszaki, tantárgyi és tartalmi, szemléleti újragondolása rendkívül időszerű. Az alapfokú művészeti nevelés jelenleg érvényben levő szabályozó dokumentumai a több mint tíz évvel ezelőtti tapasztalatokra, nevelési, oktatási környezetekre készültek. A megváltozott nevelési-oktatási környezet, a vizuális művészetek területén lévő változások, az érvényben lévő alapfokú művészetoktatási tantervi programok megvalósítása során összegyűlt szakmai tapasztalatok, a kötelező iskolafokra megfogalmazott új *Nemzeti alaptantervvel* (NAT) kialakítandó harmonizáció igénye tették szükségessé, indokolttá az újragondolt, összehangolt fejlesztést.

Az EFOP-3.2.6 projekt keretében az alapfokú művészeti iskolák képző- és iparművészeti ágára kidolgoztunk egy olyan koncepciót, amely magába foglalja a jövőbeli tantervi fejlesztések irányelveit, s egyben megoldást is kínál a jelen helyzetre, az új tantervek megjelenéséig, azok felmenő rendszerű bevezetéséig tartó átmeneti időszakra. A projekt soha nem látott aktivitást váltott ki ezen iskolatípus tanáraiból, amely annak is köszönhető, hogy valós problémákra, hiányokra kínált gyakorlatorientált megoldásokat.

A fejlesztés során elkészült az alapfokú művészeti iskola képző és iparművészeti ágának nevelési-, oktatási programja, valamint a feladat tervező mátrixok segítségével kidolgozott, majd kipróbált hat tanulási-tanítási program, és a fejlesztések megvalósítását támogató hat 30 órás akkreditált pedagógus-továbbképzés, melyeken közel kétszáz pedagógus vett részt. A pilot kipróbálói és fejlesztői révén gazdag feladattár állt össze. Széles körű hálózatosodás valósult meg a szakmai tapasztalatcserék által, elkészült a képző- és iparművészeti ág átdolgozott eszközrendszere, körvonalazódott a jövő tanterve.

Nevelési-oktatási program, mintaprogramok

A projekt során az alapfokú művészeti iskolák képző- és iparművészeti ágára kifejlesztett **nevelési-oktatási program és a mintaprogramok (tanulási-tanítási programok) jelentős hangsúlyt helyeznek a művészeti nevelés személyiségformáló és gondolkodásfejlesztő lehetőségére**, ahol a képességfejlesztés és ismeretgazdagítás is ennek eszköze, s a követelményeket, fejlesztési feladatokat a tanulók életkori, szociokulturális adottságaihoz, fejlődési jellemzőihez és életszerű szituációkhoz igazítják. A program olyan, személyiséget alakító, **általános képességek, attitűdök** – mint a nyitottság, tolerancia, reflektivitás, empátia – **kialakítását, fejlesztését kívánja támogatni, melyek alapvetően hozzájárulnak a világ és önmaguk megismeréséhez**, valamint **segítenek eligazodni és használni a világ gazdag vizuális lehetőségeit**. Továbbá olyan kompetenciákat is szándékozik fejleszteni, amelyek **alkalmasabbá tehetik a tanulókat a megváltozott, s a folyamatosan alakuló kihívások leküzdésére**. E célok elérése érdekében elengedhetetlen, **hogy a valós nevelési környezet adottságainak megfelelően alakíthatóak legyenek a feladatok**. Ezt támogatják az egyes projekt témák rövid leírása mellett felvetett, megfogalmazott variációs javaslatok. Mivel jelentősen eltérőek az iskolai keretek és az egyes tanulói csoportok személyi adottságai, és a csoportokon belüli eltérések is rendkívül nagyok lehetnek, ezért a **program bátorítja az olyan egyéni tervek, variációk létrehozását**, melyek az adott nevelési-oktatási környezetben a leghatékonyabbak lehetnek.

Annak érdekében, hogy a kidolgozott **programok egésze vagy egyes egységei szervesen beépíthetők, összekapcsolhatók** legyenek, a **vizuális nevelés**

**különböző területein használatos munkater-
vekben** projektjellegű témákat, feladatsorokat kíná-
lunk, újszerű strukturában, tartalmi és szemléletbeli
változtatásokkal, hogy a hatékony, kooperatív tanulás
lehetőségét is felhasználó, sokszínű, variábilis, egyedi
tanulási-tanítási folyamatok jöhessenek létre.

Korunk művészetében egymás mellett él számtalan
műfaj, stílus, eszköz és technikai, értelmezési megoldás.
Napjaink új képi világa egészen kisiskolás kortól
átszövi a fiatalok életét. Nemcsak fogyasztói, hanem
létrehozói is a megnövekedett mennyiségű digitális
látványnak, melyek számtalan felületen – különösen
a közösségi média felületein – megjelennek. A média-
tudatosságon s a befogadói nevelésen túl **az alkotó
jellegű digitális kompetenciát is szükséges és
érdemes fejleszteni**, hogy a tanulók a hétköznapi
személyes élethelyzeteikben is meg tapasztal-
hassák a fejlesztett képességek és tudás célszerű
hasznosíthatóságát.

Annak érdekében, hogy a **nevelési-oktatási program**
szervesen beépíthesse, összekapcsolhassa a hagyomá-
nyos értékeket és a korszerű elemeket, és létrejöhesse-
nek a valós, változatos nevelési-oktatási helyzetekre
jól alkalmazható variábilis, egyedi tanulási-tanítási
folyamatok, újszerű **struktúrát, tartalmi és szemlé-
letbeli változtatásokat** kell alkalmazni.

Az életszerű szituációkban, valós élmények során
szerzett probléma-, helyzet- és feladatmegoldási ta-
pasztalatok sokkal hatékonyabbak bármilyen elméleti
tudásnál. Az összetett, leleményes vizuális nevelés
olyan helyzeteket, körülményeket teremthet a tanulók
számára, amelyek lehetőséget adhatnak a kreativitás
kibontakozásának is.

A vizuális művészet folyamatosan reflektált, reflek-
tál a világra, újratemti, változó, sajátos szabályai
mentén. **Az alkotói attitűd kialakítása** érdekében
egyrészt fontos a **reflektivitás** és az önreflexió képes-
ségének erősítése, az egyéni preferenciák tudatosítása
és megfogalmazásuk, vállalásuk elősegítése. Másrészt
a művek befogadásán túl, az alkotási folyamatok kísér-
letező meg tapasztalása által érzékeltethetők a tanu-
lókkal azok a sajátos összetevők, hatások, melyekkel
a műalkotások rendelkeznek. Azt a kettősséget kell
bekapcsolni a nevelési folyamatba, mely egyszerre te-
remt lehetőséget **a példa követésére** és az önérvénye-
sítésre, önismeretre, önkifejezésre, **autonóm alkotás-
ra**. Ugyanakkor minél pontosabban körvonalazódnak
a tanulók speciális képességei, annál **célirányosabb
fejlesztési utakat, feladatokat** és módszereket szük-
séges tervezni és alkalmazni.

Az átmeneti program jogosultsága

Az átmeneti program létrehozásának indoka, hogy
a képző- és iparművészeti ágon nem kedvez a művésze-
ti fejlesztési, nevelési folyamatoknak, ha a műfajilag
gazdag és szervesen egymásra ható vizuális művészet
elméleti és gyakorlati ismereteit, tervezési és alkotási
műveleteit külön-külön tartárgyakba rendezve kí-

MINTAPROGRAM

Összevont évfolyamokkal
működő alapfokú művészeti
iskolák számára

Képző- és iparművészeti ág
Grafika és festészet tanszak

MINTAPROGRAM

Összevont évfolyamokkal
működő alapfokú művészeti
iskolák számára

Képző- és iparművészeti ág
Képzőművészet tanszak

vánjuk átadni. Célunk az volt, hogy holisztikus látás-
mód kialakításával egy komplex tantárgy keretében,
az összefüggések megláttatásával tegyük képessé
a tanulókat az ismeretek megszerzésére, a problémák
és kihívások felismerésére, megoldási tervek, alkotások
készítésére.

Az átmeneti program pedagógiai koncepciója a képző-
és iparművészeti ág érvényben levő központi tanter-
vének alaptartalmait: a művészeti ág tanításának
alapelveit, célját, általános fejlesztési követelményeit,
az évfolyamokra lebontott fejlesztési feladatokat,
a tananyagtartalmat és követelményrendszert csak mi-
nimálisan változtatta meg. A feladatcsoportok elemeit
rendezte át, és a strukturában hozott létre módosítá-
sokat.

A fenti elvek alapján készült el az átmeneti időszakra
a képzőművészet tanszak, a grafika és festészet tan-
szak, a környezet- és kézműves kultúra tanszak, a fém-
és zománcműves tanszak és a textil- és bőrműves
tanszak mintaprogramja.

MINTAPROGRAM

Összevont évfolyamokkal
működő alapfokú művészeti
iskolák számára

Képző- és iparművészeti ág
Környezet- és kézműves
kultúra tanszak

MINTAPROGRAM

Összevont évfolyamokkal
működő alapfokú művészeti
iskolák számára

Képző- és iparművészeti ág
Fém- és zománcműves tanszak

MINTAPROGRAM

Összevont évfolyamokkal
működő alapfokú művészeti
iskolák számára

Képző- és iparművészeti ág
Textil- és bőrműves tanszak

Az átmeneti program pedagógiai célja, hogy az ajánlott megoldással megkönnyítse az összevont évfolyamokkal dolgozó pedagógusok, művészek munkáját. Az **átmeneti időszak megújult szemléletű, átrendezett tartalmú mintaprogramjai** áttekinthetőbbé, megtervezhetőbbé teszik, hogy az egy tanulói csoportba tartozó, eltérő évfolyamú tanulók ugyanazon időtartamban (foglalkozáson) azonos tematikus egységgel, témával foglalkozhassanak, természetesen életkoruk és felkészültségük alapján más-más szinten és módon.

Tanártovábbképzések

A pedagógusok felkészítését az új módszertan adaptálására, a tartalmi és módszertani korszerűsítés megvalósítására hat különböző témakört feldolgozó, 30 órás akkreditált gyakorlati program segítette, mely a korszerű kép- és tárgyalatás, a modern és kortárs művészet eszköztárának alkalmazását, a kreatív feladattervezői attitűd igényét erősítette.

A projektek, feladatok, tevékenységek megtervezésekor nagyfokú rugalmasságra, variabilitásra és gazdagításra ad lehetőséget a **vizuális művészeti nevelés azon sajátossága, hogy egy adott ismeret átadását vagy egy képesség fejlesztését különböző témák, jelenségek feldolgozásán keresztül is megvalósíthatjuk.** Természetesen ahhoz, hogy a pedagógusok minden körülményt figyelembe vevő, hatékony nevelési stratégiákat tudjanak kialakítani, nagyon fontos a **rugalmas, kreatív tervezői képességek célirányos fejlesztése**, melyet a programhoz kapcsolódó pedagógus-továbbképzések biztosítottak. Nemcsak a diákoknak, a **tanároknak is szükségük van a szellemi frissességre, az alkotói, játékos attitűdre, a folyamatos megújulásra, melynek a hatékony nevelési folyamat tervezése és megvalósítása során vehetik hasznát.**

A továbbképzések feltárták a vizuális **művészeti nevelés legfontosabb összetevőit, fókuszait**, a tanári személyiség és attitűd rendkívül meghatározó szerepét a vizuális művészeti nevelés folyamatában és a tanulói képesség kibontakoztatásában, valamint a **tudatos tanári, facilitátori szerep** jelentőségét, kialakításának fontos elemeit. Ugyanakkor a képzés hozzásegíti a vizuális művészeti neveléssel foglalkozó pedagógusokat ahhoz, hogy **módszertani kultúrájukat is a korszerű vizuális nevelés szemléletének** és a hatékony képességkibontakoztatásnak megfelelően bővítsék, valamint **személyes attitűdjüket, tanulászervezési munkájukat tudatos, önreflektív módon alakítsák**, csiszolják. A képzések során elsajátíthatják a művészeti nevelésben jól használható, **korszerű szemléletű, nyitott, rugalmas, variábilis feladat-és projekttervezési stratégiákat.**

A képzések gyakorlati feladatai hozzájárultak a klasszikus, a modern és a kortárs vizuális művészet sokféle felhasználási lehetőségének tudatos alkalmazásához, interaktív feldolgozásukhoz, és a jelenségek, vizuális problémák mentén inspiratív kreatív projektekbe építésükhöz.

Elkötelezett hívei vagyunk az értékes újításnak

Interjú Földesné Fábián Csillával, a Zuglói Heltai Gáspár Általános Iskola intézményvezetőjével

2017 után tavaly újfent elnyerte az Oktatási Hivatal Bázisintézménye címet a zuglói Őrs vezér tere zöldövezeti körzetében, családias hangulatban működő iskola, melyben 2001-től egy olyan módszert vezettek be, amely a gyerekek kíváncsiságára és érdeklődésére építve hatékonyan támogatja az egyéni képességek kibontakozását. Montessori szellemiségű osztályaikban diákjaik humánus pedagógiai környezetben, életkoruknak megfelelő gondoskodást és törődést kapva szerezhetik meg ismereteiket, fejleszthetik készségeiket. Ez a módszer a gyermek testét, értelmét és lelkét egységbe rendezi, ez az egység pedig egy harmonikus, boldog élet alapját képezi. Tantermeik világosak, barátságosak, ahol a gyermekek szabadon alakíthatják ki munkaterületüket, változtathatják helyüket. A Montessori-eszközrendszer és a pedagógusok által készített figyelemfelkeltő didaktikai eszközök segítik a diákok munkáját. Pedagógiai programjuk alap gondolata mások megbecsülése, megértése, a konfliktusok helyes kezelése.

Szöveg: **Németh Gábor** | Fotó: Kissné Vékony Andrea, Koppán Szilvia, Lelkes Katalin

A Zuglói Heltai Gáspár Általános Iskolát másodszor is érdemesnek ítélték az Oktatási Hivatal Bázisintézménye megtisztelő cím viselésére. Milyen területekre fókuszálnak az iskola innovatív pedagógiai módszerei és jó gyakorlatai?

Innovatív pedagógiai módszereink és jó gyakorlataink a teljes intézményi nevelési-oktatási palettát lefedik. A kerettanterv alapján készített helyi tantervi tananyag ugyan adott, azonban az innovációk, jó gyakorlatok lehetőséget adnak a még szélesebb körű, mindennapi életünkbe illeszthető ismeretek, információk hatékonyabb elmélyítésére. Ezen belül is fontosnak tartjuk a különböző művészeti és sporttevékenységek mentorprogramjainak feltérképezését, amelyek segítségével tanulóink még több támogatást kapnak képességeik sikeres kibontakoztatásához.

Kiemelten kezeljük a különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelését, a sajátos nevelési igényű tanulók integrációját és az esélyegyenlőség segítését. Az integrációval, valamint a lemorzsolódással összefüggő problémákra reagáló pedagógiai-módszertani fejlesztést, továbbá az elfogadó, segítő, együttműködő pedagógiai szemléletet, befogadó magatartás megjelenését

a gyakorlati pedagógiában, melyeket innovációink, jó gyakorlataink is támogatnak. Emellett fontos motiváló szerepe van a játék- és élménypedagógiának is.

Hogyan valósul meg intézményünkben a Montessori-szemléletű oktatás?

Mivel iskolánkra jellemző a segítő-támogató nevelés-oktatás, mindig keressük azokat a módszereket, munkaformákat, amelyekkel megkönnyíthetjük, élvezetesebbé tehetjük diákjaink számára a tanulást, és próbáljuk feltérképezni, megmutatni azokat a lehetőségeket, amelyek az életre tanítják őket. Így jutottunk el két évtizeddel ezelőtt a Montessori-pedagógiához. A tananyag a NAT előírásainak megfelelően ugyanaz, mint máshol, mi a módszereinkben, a szemléletünkben vagyunk mások. A motiváló, játékos Montessori-eszközök használatán alapuló tanórák fő terepei a személyiség- és közösségfejlesztésnek, emellett toleranciát, egymásra figyelmet, tanulási módszergazdagságot, kulturált magatartást, vitakészséget, elmélyült ismeretszerzési, meggyőzési és meggyőztetési, valamint folyamatos önellenőrzési képességet is fejlesztenek. A nyugodt, harmonikus légkörben a Montessori-eszkö-

zők széles választékával hozzásegítjük a gyermekeket egy olyan úton való haladáshoz is, ahol elfogadják és érzékelik egymás érzéseit, személyiségét.

Legfontosabb alapelvünk a differenciálás, az egyéni és csoportmunka, amelynek napi szintű állandó alkalmazása minden pedagógustól alapvető elvárás. Az egyes tanulók saját tempójukban dolgozhatnak, valamint a kooperatív technikák is segítenek abban, hogy minden gyermek a képességeihez mérten vegyen részt a tanórai munkában. Képesség szerinti órai feladatokkal, különböző típusú ellenőrző tesztekkel és saját készítésű eszközök használatával biztosítjuk a differenciáló tanulásszervezést. A képességek fejlesztése mellett elsődleges szempont a tanulás örömeinek felfedezése és sikerélmények biztosítása. Célunk a megkülönböztetés nélküli egyéni nevelés. A lexikális tudás bővítése mellett igyekszünk önálló, érdeklődő, gondolkodó gyerekeket nevelni, akik sikeres problémamegoldó és -megoldó felnőttekké válhatnak. Mindig magából a gyermekből próbálunk kiindulni, ehhez meg kell ismernünk saját belső szükségleteit, igényeit, képességeit, lehetőségeit, amihez pedig szükséges a szülői háttér maximális támogatása, a velük való hatékony együttnevelés.

Több órán is megvalósul a kéttanáros modell, amikor az egyik tanító a tanórárt tartja, a másik pedig differenciáltan segíti a tanulók felzárkóztatását vagy tehetségfejlesztését. Ebben részt vesznek a fejlesztő- és gyógy-pedagógusok, valamint a pedagógiai asszisztensek is. A Montessori-módszer bevezetésével a *Magyarországi Montessori Egyesület* bázisiskolájává is váltunk. Az egyesület szakmai programokkal, külföldi kapcsolatok közvetítésével segíti munkánkat. Hazánk, illetve a világ minden tájáról érdeklődő csoportok, vendégek számára szakmai, módszertani konzultációkat tartunk.

Hogyan alkalmazzák a kutyaterápiát, illetve mit takar a Shiatsu suliprogram?

A **kutyával asszisztált foglalkozásokon** nem kizárólag az állattal való megfelelő foglalkozás és a felelős állattartás elsajátítása a cél, hanem a különböző

tantárgyi órákon a terápiás kutyák „tanulótársaként” vesznek részt a feladatokban. Ehhez nagyon fontos, hogy a habilitációs kutyakiképző, a terápiás kutyavezető pedagógus, jobb esetben fejlesztőpedagógus legyen, hiszen így a tanítókkal, tanárokkal közösen olyan módszergazdagságot tudnak felvonultatni a tantárgyi órákon, amellyel már önmagában is élmény a foglalkozás. A kutyaterápia alkalmazása során a gyermekek elfelejtik, hogy tanórán vannak. Az állatok olyan bennük rejlő érzéseket szabadítanak fel, amelyek hatására személyiségük sokkal nyíltabbá és magabiztosabbá válik. A játékos feladatok hatására motiváltabbak lesznek, szorongásuk csökken, önbizalmuk megnő, ezáltal jobban teljesítenek. Az egymás közötti kapcsolatuk is erősödik, önértékelésük fejlődik. A négy lábú társ közelsége a szükséges támogatást nyújtja a hiányos képességek, adottságok kibontakoztatásához. Fejleszti a verbális kommunikációs képességet, az érzelmi kommunikációt, a magabiztos fellépést, a flexibilis gondolkodást, a problémamegoldó készséget, kreativitást, alkalmazkodási készséget, önállóságot a munkavégzésben, kezdeményező-készséget, együttműködési készséget, a konfliktusok racionális, konstruktív kezelését, a döntési képességet, stressztűrő képességet, szociális érzékenységet, felelős társadalmi magatartást az állatok, állattartás iránt.

A **Szamuraj shiatsu iskolaprogram** a 6–12 éves korú gyermekek számára egy német gyógytornász és orvos férje által kifejlesztett játékos gyakorlati program. Érintést adni és kapni – jól és helyes adagban alkalmazva – olyan ingereket jelent, amelyek különösen pozitívan hatnak a fejlődésben lévő szervezetre. Speciális mozdulatsora igen egyszerű elemekből áll, melyek az egészségmegőrzést, a koncentrációs képesség javítását és az egészséges testtartás támogatását szolgálják. Az órákon a gyermekek önszegélyező technikákat is tanulnak, például ha nagyon izgulnak, hogyan csillapíthatják le magukat, vagy mi a teendő, ha fáradtak, de fontos lenne koncentrálniuk. A program végzésével enyhül a stressz, javul a figyelem, csökken a dolgozatok és vizsgák miatti félelem. Javulhatnak a gyermekek finommotorikus és nyelvi képességei, testtudatuk, testtartásuk és mozgáskoordinációjuk, valamint általános egészségügyi állapotuk. További hatás, hogy az osztály légköre érezhetően megváltozik. A program végzése során begyakorolt tisztelet és figyelem mint viselkedésminta áttevődik az egymással való bánásmódra, az iskolai hétköznapiakra és az osztályközösségre is.

Milyen területeken fejleszti a diákokat a Sakkpalota program?

A **Sakkpalota program** egy olyan komplex képességfejlesztő módszer, amellyel minden kisgyermeket érdemes megismertetni, különösen az alsó tagozatos tanulmányai idején. *Polgár Judit* nemzetközi sakk-nagymester a Sakkpalota képességfejlesztő oktatási program elindítója és irányítója. A Sakkpalota program előmozdítja a különböző ismeretek, tantárgyak elsajátítását. Középpontjában a stratégiai tervezés, problémamegoldás, logika, figyelem, memória, komplex gondolkodás áll. A 2016/2017-es tanévtől felmenő rend-

szerben jelen van iskolánkban a sakk mint tantárgy. A szükséges dialektikus, stratégiai és ok-okozati, szekvenciális gondolkodást fejlődésük korai szakaszában a gyerekek a sakktáblánál öntudatlanul tanulják meg. Nemcsak a matematikában, a logikában és a problémamegoldásban, hanem az olvasás és a szóbeli kifejezés terén is erősödnek, vagyis a sikeres sakkozás a készségek kedvező változását hozza magával. A sakk a maga vizuális szimbólumrendszerével az egész tanulási folyamat kialakulására komoly hatással van.

Milyen jó gyakorlat a Boldog Iskola program?

A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára, továbbá vezérfonalat adjon az iskolásoknak, hogy könnyebben nézzenek szembe a kihívásokkal, képesek legyenek megbirkózni a problémákkal, valamint a testi-lelki egészségmegtartás tényezőinek tanulmányozására adjon lehetőséget. A program tíz hónapra tíz hétköznapi témát ölel fel, amelyek segítik a gyerekek mindennapi pozitív irányú testi-lelki fejlődését, és – részben vagy egészben – bármely tanórába beilleszthetők. A **Boldogságórák** csökkentik a tanulók szorongását, miközben erősítik önbizalmukat. Így nemcsak kiegyensúlyozottabbá válnak a gyerekek, hanem jobban is teljesítenek. A Boldogságóra program életre hívója *Bagdi Bella*, a Jobb Velel a Világ Alapítvány elnöke. A Boldogságóra program 2014-től indult útjára Magyarországon, fővédnöke *Prof. Dr. Bagdy Emőke*, aki a *Boldogságóra* könyvektársszerzője is.

Milyen programok, jó gyakorlatok, foglalkozások találhatóak még az iskolában?

Szerves részét képezi pedagógiai munkánkban a Natura program, amely az **Örökös Ókoiskola** címmel járó feladatainkat foglalja magában. Tanulóink elsajátíthatják az egészséges és környezettudatos életvitelt, s azt, hogyan lehetnek társadalmunk felelősen együttműködő, a környezetünket, természeti értéke-

inket védő és kreatívan szebbé alakító állampolgárai. Jelentős pedagógiai hatásuk van azon tevékenységeknek, amelyek lehetővé teszik számukra a természet és a benne lejátszódó folyamatok alaposabb megismerését, a megfigyelések és vizsgálódások, kísérletek elvégzését. Fontosnak tartjuk azokat a sokszintű, pozitív, érzelmi viszonyulásokat, amelyek a saját tapasztalatok útján alakulnak ki a fiatalokban élőhelyükkel, környezetükkel, a természettel és az őket körülvevő emberekkel szemben. A fenntarthatóságra nevelés célja, hogy a tanulók az iskolai oktatásban az egyes tantárgyakon keresztül az életkorukhoz igazítottan megismerjék a környezeti, társadalmi és gazdasági rendszerek összefüggéseit, az ember és környezete kapcsolatát, a természetes és épített környezet esztétikumát, kultúránkat, a gazdasági mechanizmusok összefüggéseit. E program keretében hangsúlyt kap az egészséges életmódra nevelés, a környezetvédelem és a természetvédelem jelentőségének tudatosítása, a fenntartható élet tisztelete, védelme. Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák a rendszerben való gondolkodást, hogy lássák, felismerjék az összefüggéseket, tanuljanak tudatosan vásárolni, élni, környezetüket szebbé, élhetőbbé tenni.

Tevékenységeinket tanulóink igényeihez igazodva folyamatosan bővítjük. A kis, apró környezetvédelmi tevékenységek nem látványosak, de a környezeti attitűdöt pozitívan formálják, s könnyedén beépülhetnek tanulóink mindennapjaiba, életmódjába:

- Tisztasági verseny (folyamatos)
- Környezetvédelmi totó (folyamatos)
- Madáretetők készítése, gondoskodás a folyamatos élelemellátásról (időszakos)
- Terepgyakorlatok (szemétszedési akciók, Észak-Pesti Szennyvíztisztító, OBI, ökológiai vizsgálatok)
- Virágosítás
- Fűszerkert
- Közösségi kert
- Osztályonkénti zöld sarok kialakítása
- Szelektív hulladékgyűjtés
- Fenntarthatósági témahét
- Mosolynap
- Drogprevenációs programok

A **Pénz7 – pénzügyi és vállalkozói témahét**, a gazdasági és pénzügyi ismeretek tanóra/ foglalkozás célja a pénzzel kapcsolatos ismeretek elmélyítése, a korsztálynak megfelelő korszerű pénzkezelés formáinak megismertése játékos formában, hiszen a pénz minden család életében szerepet játszik, és fontos, hogy már ebben a korban tisztában legyenek az értékével, a korszerű pénzkezelés formáival – mindezt a korsztálynak megfelelően közvetítve. A 2018/2019-es tanévtől a helyi tantervben tantárgyként vezettük be. Célja a pénzügyi szemléletformálás, kézzelfogható, gyakorlati ismeretek a mindennapi pénzügyi tervezéshez, felhasználva a modern kommunikációs technikák játékos és interaktív lehetőségeit, hogy segítse a diákoknak megérteni a pénzügyi, gazdasági világ történéseit, és elindítsa őket a jövőtudatosság útján.

A **komplex művészeti terápiás foglalkozásokon** keresztül a gyermekeknek lehetőségük nyílik arra, hogy a saját alkotó élményeiken keresztül feldolgozzák problémáikat és az élethelyzetükből adódó lelki gondjaikat. Alkotásaik – festmény, rajz – elemzése által nagyobb önismeretre tesznek szert, miközben műveik élményvilágának, szimbólumokban megjelenő tartalmaik megismerésével betekintést nyerhetnek problémáikba. Segít megelőzni az agressziót és újrateremt a lelki harmóniájukat. A foglalkozások célja továbbá az egészségfejlesztés, a lelki egyensúly és harmónia megteremtése.

A bázisintézmények a cím elnyerésével vállalják szakmai-pedagógiai innovációk bemutatását, helyet és lehetőséget biztosítanak műhelymunkák, bemutatóórák, tanulmányi és tehetséggondozó versenyek, pedagógus-továbbképzések számára. Hogyan valósítják meg ezeket a vállalásokat, milyen kapcsolódó tevékenységeik vannak?

Minden év novemberétől folyamatos nyílt órákat tartunk főiskolai és egyetemi csoportoknak, pedagógusoknak, iskolapszichológusoknak, érdeklődőknek. Emellett pedagógusképzéseket, szakmai műhelyeket szervezünk, illetve helyet is biztosítunk számukra. Bemutatóóráinkkal rendszeresen részt veszünk a Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ által szervezett pedagógiai napokon. Amennyiben diákjaink a tavaszi szünet után visszatérnek az iskolába, úgy a Tavaszi Pedagógiai Napok keretében korlátozott számban egy második osztályos komplex Sakkpalota online bemutatóórára várjuk a kedves érdeklődő pedagógusokat, amelynek érdekessége, hogy a Sakkpalota program alkalmazását magyarórai keretek között mutatja be.

Bázisiskolaként hogyan tudnak együttműködni más iskolákkal?

Általában különböző intézmények vezetői, pedagógusai keresik meg elsődlegesen intézményünket, akár külön lehetőséget kérve, hogy bepillantassanak mindennapi munkánkba, akár igénybe véve nyílt és bemutató szakmai napjainkat. Ezután pedig újabb időpontot egyeztetünk, amikor a teljes nevelőtestület, vagy annak egy-egy része látogatást tesz nálunk. Ilyenkor előzetes felmérés, kívánság alapján állítjuk össze a látogatható

tanórákat, amelyeket megbeszélünk, illetve eszköz-bemutatóval egybekötött szakmai workshopokat is tartunk számukra.

Pedagógusi munkájuk mellett milyen egyéb tevékenységekben vesznek részt a mesterpedagógusok az intézményben?

Pedagógusminősítési szakértőként és tanfelügyelőként, illetve szaktanácsadóként részt vesznek a szakmai munka irányításában, innovációink népszerűsítésében, a készülő portfóliók anyagainak lektorálásában, támogatják a minősítés és a tanfelügyelet előtt álló kollégák felkészülését. Ezen kívül mentorálják a gyakorlonokokat, valamint a főiskolai és egyetemi hallgatókat, segítik őket a pedagógusi pályára való felkészülésben, illetve előadásokat, bemutatóórákat és belső továbbképzéseket is tartanak.

A Zuglói Heltai Gáspár Általános Iskola akkreditált kiváló Tehetségpont is. Hogyan támogatják a tehetséges fiatalok kibontakozását?

Minden szakmai innovációnkban és gyakorlatunkban benne rejlik a tehetséggondozás is. Tehetségfejlesztés céljából különböző tehetségműhelyeket – magyar nyelv és irodalom, ének-zene, matematika, sakk – működtetünk, amelyek az osztályszinten folyó differenciált fejlesztő tevékenységre épülnek. Az 1–4. évfolyamon, a Sakkpalota programon belül meghatározott időszakokban *dr. habil Gyarmathy Éva* szakmai vezetésével bemeneti és kimeneti kognitív profilteszt mérést végzünk, amely megmutatja, hogy **mennyit fejlődtek a gyerekek általános logikai és gondolkodási képességei**. Hiszük, hogy minden gyermek tehetséges valamiben, ezért célunk és feladatunk a tehetségterületek feltárása. Nagy hangsúlyt fektetünk a tanuló személyiségének és képességeinek megismerésére, mely alapvető feltétele a tehetséggondozásnak is. A tehetségműhelyekbe való bekerülés az érdeklődés szerinti önjelölés és tanári javaslat alapján történik. Alapelveink, módszereink: a gyermek erős és gyengébb oldalának fejlesztése, a megfelelő „léggör” megteremtése, mélységben történő és tartalmi gazdagítás – ennek során még több lehetőség biztosítása, valamint a kreatív és kritikus gondolkodás fejlesztése. Mivel kis iskola vagyunk, és tanulóink képességei széles skálán mozognak, visszahúzóbb tehetséges diákjainknak nagyobb az esélye kiemelkedni és jó teljesítményt nyújtani, magasabb eredményt elérni, mint egy nagyobb, sok kiváló képességű tanuló foglalkoztató intézményben, ahol nagy a versengés. A diákokat ez a családi légkör jobban motiválja, előbb lesz sikerélményük. Évek óta önkéntesen részt veszünk a 4. évfolyamosok MaTalent online matematikai tehetségmérésében is, ahol minden évben a 14-18 tanulóból 5-6-ról kiderült, hogy tehetségígéret, egy-egy tanuló pedig kiemelkedő vagy esetleg átütő tehetségfejlődésű. Nálunk a szükséges változás nem kétségbeesést, hanem kreativitást és lelkesedést szül. Rendkívül összetartó, innovatív nevelőtestületünk van, akik hivatásuként élik meg a munkájukat, folyamatosan képezik magukat, és elkötelezett hívei az értékes újításnak.

A Bázisintézményekről

Az Oktatási Hivatal 2017-ben alakította ki – megyei illetékességgel rendelkező szervezeti egységei, a Pedagógiai Oktatási Központok közreműködésével – bázisintézményeinek magyarországi hálózatát, amelyek módszertani központként, egyfajta tudásbázisként működnek, katalizátorai a köznevelési intézményekben folyó szakmai munkának.

A **bázisintézmény** olyan megyei, járási, esetleg országos szinten magas presztízsű hagyományokkal rendelkező, infrastruktúrában a feladatellátáshoz megfelelő módon felszerelt, egyedi, más intézmények számára is példaértékű, működésében koherens, befogadó, gyermekközpontú pedagógiai gyakorlattal, szakmai módszertani, szervezeti kultúrával és innovációval rendelkező, és ezt publikálni, valamint szakmai szolgáltatásként átadni képes intézmény, mely alkalmas adott területen magas színvonalú, hatékony tudásmegosztásra.

Az első pályázati ciklus eredményeképp **273 köznevelési intézmény** birtokolta az „**Oktatási Hivatal Bázisintézménye**” címet, melyet hároméves időtartamra nyertek el. Tekintettel arra, hogy az első pályázati ciklus 2020 tavaszán lezárult, az Oktatási Hivatal, továbbra is kiemelt jelentőséget tulajdonítva egy jól működő bázisintézményi hálózatban rejlő innovációs lehetőségeknek, ismételten meghirdette **újabb három évre szóló pályázatát a bázisintézményi cím elnyerésére.**

A pályázatokat a köznevelési intézményeknek, tagintézményeknek, valamint a szakképző intézményeknek 2020. január 31-ig lehetett benyújtani a területileg illetékes Pedagógiai Oktatási Központokhoz. A 2019. november 28-án meghirdetett pályázati felhívásra összesen 373 pályázat érkezett be. A Magyarországon működő nemzetiségi köznevelési intézmények részéről 30 pályázatot nyújtottak be. A formai értékelést a területileg illetékes Pedagógiai Oktatási Központok végezték, illetve a végleges döntéshez szakmai javaslatot terjesztettek elő.

A nemzetiségi bázisintézményi pályázatok elbírálása során a nemzetiségi nevelés, oktatás tekintetében sajátos szakmai szempontok is kiemelt figyelmet kaptak.

Ezek alapján a kiválasztott intézménynek alkalmasnak kell lennie:

- a nemzetiségi intézmények konkrét, a nemzetiséghez tartozás érzelmvilágát tükröző, speciális céljainak támogatására,
- az identitás erősítésére, fejlesztésére a nemzetiségi nyelv, irodalom, a nemzetiségek történelmének, néprajzának, kultúrájának, hagyományainak közvetítése révén.

További fontos kritérium volt még:

- az intézményi mikrokörnyezet minősége – az intézmény nemzetiségi arculata, külső megjelenése,
- az intézményben szervezett tanórán kívüli nemzetiségi, a nemzetiségi identitást fejlesztő tevékenységek (kulturális, művészeti tevékenységek),

- a hazai nemzetiségi intézményekkel való kapcsolattartás szintje, tartalma, a már meglévő, jól működő kapcsolatok eredményessége,
- az intézmény anyaországi kapcsolatrendszere (testvérkapcsolatok, anyaországi programokon való részvétel), a tanulói kompetenciafejlesztésben kifejtett hatása.

A fentiekén túl a nemzetiségi bázisintézményi hálózat kialakításának fő elve természetesen a nemzetiséghez tartozás, így a bázisintézményeket nemzetiségenként választották ki. A nagyobb lélekszámú nemzetiségek esetében szempont volt az intézmények területi/régióknkénti elhelyezkedése, valamint a pályázó intézmény szerepvállalása a horizontális, nemzetiségek közötti tudásmegosztásban.

A döntési folyamat eredményeként összesen **356 köznevelési és szakképző intézményt, tagintézményt** választottak ki, ebből **29 nemzetiségi intézmény.**

A nemzetiségi köznevelési intézmények vonatkozásában horvát, német, roma, román, szlovák és szlovén nemzetiségek köznevelési intézményei büszkélkedhetnek a címmel. Intézménytípusonként lebontva ez **19 általános iskolát, 5 óvodát, 3 gimnáziumot, 1 alapfokú művészeti iskolát és 1 kiegészítő nemzetiségi nyelvoktató iskolát** jelent.

A pályázaton eredményesen szereplő intézményekkel az Oktatási Hivatal Együttműködési megállapodást köt, a kiválasztott intézmény a megállapodás aláírásának napjától 2023. június 15-ig használhatja az „Oktatási Hivatal Bázisintézménye” címet. Az országos bázisintézmény-hálózat *napi szintű működéséhez* szükséges koordinációs és szervezési feladatokat a Pedagógiai Oktatási Központok részéről az erre kijelölt szakemberek, a bázisintézmények részéről az intézményben tevékenykedő mesterpedagógus szaktanácsadó(k), illetve az intézményvezető által kijelölt pedagógus(ok) látják el.

A bázisintézmények a cím elnyerésével vállalják a **már működő jó gyakorlataik megosztását, szakmai-pedagógiai innovációk bemutatását**, helyet és lehetőséget biztosítanak **műhelymunkák, bemutatóórák, tanulmányi és tehetséggondozó versenyek, pedagógus-továbbképzések** számára, bázisintézményi tevékenységükkel katalizálják a pedagógiai szakmai közélet fejlődését, valamint elősegítik a Pedagógiai Oktatási Központok által biztosított pedagógiai-szakmai szolgáltatásokhoz való méltányos hozzáférést.

Erőmű az iskolában

Jó gyakorlatok a dunaújvárosi Móricz Zsigmond Általános Iskolában

2011 óta létezik hazánkban egy zöld gazdasági stratégia a Magyar Innováció és Hatékonyság Nonprofit (MI6) NKft. irányításával, aminek mintaprojektjével, a Virtuális Erőmű Programmal (VEP) már nemzetközi sikereket értek el, emellett számos jó gyakorlattal büszkélkedhet az iskola.

Szöveg: **Martin Jánosné**

2019. március 6-án a Parlamentben ünnepelték a program 10. jubileumi évfordulóját Áder János köztársasági elnök védnöksége alatt. Kijelenthető, hogy a Virtuális Erőmű már hazánk 6. „erőművévé” vált. Ez az „erőmű” az energiamegtakarításokból épül egyre nagyobbra, vagyis az el nem használt, és így fosszilis erőműben meg nem termelt energiaegységekből válik egyre nagyobb „villamoserőművé”. A **Virtuális Erőmű** – mint minden erőmű – blokkokból épül fel: vállalati, lakossági, önkormányzati és nemzetközi blokkjainak teljesítményét a szemléletformálás sikerességén és az így megvalósuló megtakarításokon lehet lemérni. A 9 ezer vállalati, 350 ezer diák, több száz önkormányzati, valamint intézményi és lakossági partnerével a VEP a legszélesebb körű fenntarthatósági kezdeményezés Kelet-Közép-Európában.

A klímaváltozás elleni küzdelemben a leghatékonyabb eszköz az energiahatékonyság javítása és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, ezekkel érhető el az életminőség javítása, a versenyképesség fokozása – mondta Áder János köztársasági elnök a Virtuális Erőmű Program X. jubileumi díjátadóján Budapesten. A lakossági program elsődleges célcsoportjai a diákok és az iskolák. Jelmondata: „Tanulással és tudással egy zöldebb és fenntarthatóbb világot”.

A környezetvédő mozgalmak sokat tesznek az emberiség előtt álló környezeti problémák tudatosítása érdekében. A különböző környezeti katasztrófák növelik a problémák iránti érdeklődést és számos információt juttatnak el az emberekhez, de nem feltétlenül készítetnek környezettudatos cselekvésre is, ezért a környezeti nevelésre hangsúlyozottan szükség van. A jövő generációk élete, életminősége múlik azon, hogy mennyire tudják a ma élő emberek a gondolkodásukat, tudásukat a környezet védelmének szolgálatába állítani. Az életformát, a szokásokat mind úgy megváltoztatni, hogy ne zsákmányolja ki az emberiség a természeti erőforrásokat, vagyis fenntartható módon tudjon élni.

A fenntarthatóság pedagógiája és a környezeti nevelés kapcsolata sokrétű és történeti eredetű. Világszerte a környezeti nevelés gyakorlata és fogalma alakult ki korábban, és csak fokozatosan vált pedagógiai rendszerének részévé a fenntarthatóság. Az egész világot érintő környezeti változásokról sokat hallanak a gyermekek is, s arról is, hogyan befolyásolhatja az ember ezeket a változásokat, milyen hatással vannak ezek az ökoszisztémákra és az emberek egészségére. A környezeti nevelés a fenntarthatóságra, az emberiség jövőjének biztosítására irányul. Olyan magatartási formákat kell bensővé tenni, hogy a fiatalok a mindennapi életük során képesek legyenek együttműködni a természeti, gazdasági, társadalmi és politikai konfliktusok kezelésében, személyes és közös felelősségtudattal, erkölcsi értékekkel. A környezettudatos szemlélet kialakításának az lesz az eredménye, hogy az egyén a döntései, tettei során a környezeti hatásokat is figyelembe veszi. Egyszerű példák: energiatakarékos izzók, autó helyett kerékpáros közlekedés, szelektív hulladékgyűjtés stb. Ha már egész kis korban erre neveljük a gyerekeket, azzal a tudattal fognak élni, hogy ők is felelősek azért a helyért, ahol élnek.

ÖKOISKOLA

Ökoiskolai program

Az Ökoiskolai program ezt a célt szolgálja. Hatékonyan, tudásmegosztással, tudásbővítéssel hálózatként működik. Az Ökoiskola Hálózat Magyarországon az Országos Köznevelési Intézet (OKI) kezdeményezésére 2000 márciusában jött létre, 22 intézmény részvételével. A pedagógiai programok szerves részévé vált ezen iskolák körében a felelős emberi magatartás kialakítása. Cél minél több iskola bevonása a programba, s a hálózat részeként aktív magatartás a környezettudatosság terén:

- A környezeti nevelés, a fenntarthatóság pedagógiájának elvei érvényesüljenek az iskolai élet minden területén.
- Fontos a tevékenység, az, hogy a diákok ötleteikkel, munkájukkal segítsék az iskola környezettudatos működését.
- A helyi környezeti értékek és gondok is legyenek részei az iskola pedagógiai munkájának.
- A tanulók legyenek aktív és egyenrangú szereplők, beleszólási joggal az őket érintő kérdésekben.
- Az iskola dolgozói is érvényesítsék a mindennapi munkájuk során a fenntarthatóság céljait!

A program lényege, hogy az oktatási intézmény működtetése, mindennapi élete is a fenntarthatóság értékének hiteles képviselőjén alapul. Az Ökoiskola és az Örökös Ökoiskola címet a tevékenység alapján pályázattal nyerhetik el az intézmények. Az eredmények biztatóak. 2018 januárjától 967 intézmény (többsége általános iskola) hordozza büszkén az Ökoiskola, Örökös Ökoiskola címet az ország minden részén. A diákok 28%-a tanul ezekben az iskolákban, és a pedagógusok 29%-a dolgozik itt.

Virtuális Erőmű program

A gyerekek szemléletformálásában egy újabb lépcsőt jelent a **Virtuális Erőmű program**. Az Európai Bizottság által is díjazott zöld energetikai programját működtető Magyar Innováció és Hatékonyság Nonprofit Kft. (MI6) 2016-ban Székesfehérváron energiahatékonysági mintaépületet adott át azzal a céllal, hogy az MI6 mintaépületben a tanulók gyakorlati tapasztalatot szerezzenek a ma elérhető legzöldebb építészeti és gépészeti technológiákról, s arról is tudomást szerezzenek, hogy ezek alkalmazása környezetbarát, s olcsóbb is, mint a hagyományos technológiákkal készült ingatlanok.

Energiatudatos Iskolákért Program (ETIP)

2016-ban elindult az **Energiatudatos Iskolákért Program**, melynek célja, hogy az MI6 mintaépületet bemutassák és a megszerzhető tudást az iskoláknak továbbadják. Azóta már negyedik alkalommal hirdették meg a pályázatot, s az arra érdemes iskolák elnyerhetik az Energiatudatos Iskola vagy az Energhatékony Iskola címet.

Ez alkalommal egy olyan iskola környezettudatos és fenntarthatósági gyakorlatát szeretném bemutatni, akik az idei, jubileumi évben nyerték el az Energiatudatos Iskola címet, s a díjat, az elismerést a parlamenti díszünnepségen vehették át.

A **dunaújvárosi Mórisc Zsigmond Általános Iskola** a város ének-zenei általános iskolája, ahol minden osztályban emelt szintű énekközpont folyik. A Kodály-módszer alkalmazásával nem csak a magyar népi kultúra örökértékű műveit ismerik meg a tanulók, az esztétikai élmény átélése a személyiségformálás hatékony eszköze is az oktató-nevelő munkában. Kiemelt szerepe van a művészeti munkának: az iskola öt kórusa nagy sikerrel szerepel a külföldi fesztiválokon is, alsó tagozaton pedig rendszeres néptáncoktatás folyik. A művészeti nevelés motiváló erővel hat a tanulásra is, a 4,5-4,6 közötti tanulmányi átlag egészen kivételes eredményességet mutat. Az iskola pedagógiájában hangsúlyos a tevékenységközpontú oktatás és a digitális eszközök minél hatékonyabb használata a tanulás során. A diákok fejlesztésének minden lehetőségét megragadják a pedagógusok, így a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozására nagyszerű lehetőséget láttak az Ökoiskola programban.

2016-ban alakult egy ÖKO-munkacsoport, hogy olyan tevékenységeket tervezzenek és alakítsanak ki, amelyek a környezettudatos nevelést erősítik, az ismereteket átültetik a gyakorlatba.

Gazdag programot állítottak össze, a tervezésbe a gyerekeket is bevonva:

- Az ökológiai világnapok/Föld napja, Víz világnapja, Madarak és fák napja stb. rendezvényeinek megszervezése
- Szelektív hulladékgyűjtés az iskola egész területén
- Rendezvények az újrahasznosításra (cserebere, ötletbörze, kreatív foglalkozások)
- A környezet virágosítása, növényápolás, madárbarát program
- Fenntarthatóság, környezettudatosság témahét szervezése
- Játékos tevékenységek az egészséges életmód népszerűsítésére
- A szülők, családok bevonása a programokba.

A Mórisc iskola diákjai környezettudatos szellemben nevelkednek évek óta. Az ehhez kapcsolódó tevékenységgel nyerték el az Ökoiskola címet, s 2017 óta részt vesznek a Fenntarthatósági Témaheteken, s gazdag programokkal mélyítik el a szemléletet.

„A fenntarthatóságra való felkészítés egész életen át tartó tanulási és szocializációs folyamat, amely tájékozott és tevékeny állampolgárokat nevel, akik kreatív, problémamegoldó gondolkodásmóddal rendelkeznek, eligazodnak a természet és környezet,

Alsósok: Őrizd a Földet! Szeresd az állatokat!

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Pályázat, verseny
Délelőtt	Tápláló növények, gyógyító növények Előadás a gyógynövényekről, érzékszerveink szerepe (illat, kóstolás, látvány)	–	Kreatív délelőtt Újrahasznosítás: teatasak-hajtogatás, képeslapok készítése	1 játék, 1 ruha cserebere 13-14 óráig	Papírgyűjtés	Szelektív hulladékgyűjtési verseny
Délután	Salátakészítés 13.45-14.30-ig Előkészített, hozott alapanyagokból. Ehető tányérokat rendelünk erre a programra.	Kerekességi feladatok az udvaron, bringaturmix jutalmazás	Újrahasznosítási kiállítás (gyerekek munkáiból) jutalmazás	Kutyás bemutató 14-15 óráig (ELENA) Felelős állattartás	Papírművészet óriás hajtogatás a hosszú szünetben jutalmazás	Iskolákért pályázat Fogadj örökbe egy vizes élőhelyet!

a társadalom, a jog és a gazdaság terén, és etikusan felelős elkötelezettséget vállalnak egyéni vagy közös döntéseikért, tetteikért. Ezek az intézkedések biztosítják az egészséges környezetet és a hatékony gazdaságot a jövő számára.”

Czippán Katalin – Havas Péter – Victor András

Lászlóné Durecz Andreát, az iskola programvezető tanárát arról kérdeztem, hogyan indult el ez az elköteleződés:

Én személy szerint mindig rendkívül fontosnak tartottam a környezeti nevelést, s a kollégák, a gyerekek és a szülők fogékonysága megerősített abban, hogy tudunk mi ezen a téren továbblépni, a meglévő gyakorlatot bővíteni. Lelkesítő az is, hogy a környezettudatosság fejlesztése mellett a pályázatok, programok, versenyek megvalósítása során számos tulajdonság erősíthető, fejleszthető – a felelősségvállalás, a kötelességtudat, az együttműködési készség, a munka megbecsülése, mások elismerése. Először a saját osztályom tanulóival léptünk ki a tanóra kereteiből, de a természetközeli tevékenység élménye és eredményei egyre bővítették a kört, egyre több osztály kapcsolódott be. Az egész iskolát megnyerte az Ökoiskola program, megalakult az ÖKO-munkacsoport, amibe a munkaközösség-vezetők is bekapcsolódtak, így biztosítva a program teljes iskolai vállalását. A meglévő, folyamatos tevékenységek alapján sikerült elnyerni pályázati úton az Ökoiskola címet 2016-ban. Ez új lendületet adott, mert lehetőséget kaptunk bekapcsolódni a Fenntarthatósági Témahétet pályázataiba, programjaiba, a pedagógusok pedig képzéseken vehettek részt.

A 2017-es Fenntarthatósági Témahét programjából látható, milyen változatos, hasznos tevékenységekbe tudták bevonni a tanulókat.

A legnépszerűbb feldolgozható témák a tudatos állattartás, a tudatos táplálkozás és a fűszerpályázat volt, emellett a természetbarát élményprogramok a legked-

veltebbek. A környezettudatosság nemcsak a témahe- teken, hanem a mindennapokban is nagy figyelmet kap. Iskolakertet működtetnek, főként gyógy- és fűszernövényekkel, a gyerekek gondozzák a növényeket, s megismerkednek az egészséges táplálkozásban betöltött szerepükkel is. A kerti nagyobb munkákban a szülők besegítenek, sőt a gyerekekkel együtt vesznek részt a környezet rendben tartásában, virágosításában.

FENNTARTHATÓSÁGI
Témahét

A szülőkkel való kapcsolattartás főleg az iskolai média- felületeken keresztül történik, s nagyon jól működik. A **Családi hétvégék** a közösség alakítását szolgálják, s most már a zöld programnak megfelelően **Zöld Piknik** néven működnek környezettudatos programokkal. Az iskola tudatosan vonja be a szülőket, hisz a családi életmód pozitív alakulása a legnagyobb hatású.

Az iskola minden programja műanyagmentes, a szelektív hulladékgyűjtés hosszú idő óta része az életüknek. A szülők által készített, a gyerekek által feliratozott papírdobozok a szelektív gyűjtésre ott állnak a tanter- mekben. Az energiatakarékosság is jól bevált gyakorlat számukra, hisz az ügyeleteseik feladata a szünetek vé- gén lekapcsolni a mosdók és a folyosók lámpáit. Ver- seyeznek az osztályok a kupakgyűjtésben és a használt elemek összegyűjtésében is. Megindult a **Sulizsák** program, amivel arra próbálják felhívni a figyelmet, hogy a felhalmozódott, feleslegessé vált ruhákat nem kell kidobni. Kreatív foglalkozásokon számos ötlet születik az újrahasznosítás gondolatából. A **Madár- barát iskola** címet is sikerült elnyerniük a növény- és állatvilág védelmére irányuló számos tevékenységgel. A fecskementő akcióban nagy lelkesedéssel vettek

Fenntarthatósági Témahét – Felsősök: Táplálkozz tudatosan!

(Egészséges táplálkozás, tudatos vásárlás)

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Pályázat, verseny
Délelőtt	Egészséggel fűszerezve Gyógynövény-tató Illatminták, képek gyógynövényekről		Tudatos vásárlás, bevásárlólisták, címkék az élelmiszereken	Mit, mire cserélnél, hogy egészséges legyen? Magvas gondolatok, élelmiszerek összetétele Vitaminpótlás zöldséglevessel Bringaturmix	Papírgyűjtés	Szelektív hulladékgyűjtési verseny
Délután	Sportbemutató, a mozgás fontossága	A víz, a legfőbb elem a táplálékpiramisban Vizes kísérletek kvíz csapvízkártya nagy csapvízteszt	Újrahasznosítási lehetőségek, újrahasznosítási ötletekből kiállítás Jutalmazás	Receptek, Buliban is egészségesen!! Tálalás, terítés, kompozíciók zöldségekből, gyümölcsökből, jutalmazás	Csomagoljunk kreatívan! Faládák, papírdobozok... Ötletes, környezetbarát csomagolás ÖKO-lábnym számítások, filmvetítés	Fenntarthatósági Kupa online verseny Iskolákért pályázat

részt a gyerekek, összeszámolták a környékükön lévő fecskéfészkeket. A szorgalmas munka, a lelkes, tömeges részvétel mérhető eredményt hoz az ismeretek terén is a környezeti nevelésben, a versenyeken kiemelkedő eredménnyel szerepelnek diákjaink. A Bolyai Természettudományi Versenyben tavaly 3. helyezett lett az iskola csapata, s az idén is döntőbe kerültek.

A tevékenységeket és eredményeket összefoglaló pályázat alapján megérdemelt elismerésben lehetett része az iskolának. Egy évig büszkén birtokolhatja az **Energiatudatos Iskola** címet, melyet a megyében csak két iskola nyert el. Lászlóné Durecz Andrea programvezető szerint mindig tovább kell lépni, az eredmények erre ösztönzik őket. A Virtuális Erőmű program előírása szerint három újabb vállalatot kell az energiatudatosság és fenntarthatóság terén tenni, s eredményt felmutatni. A legfontosabb most az, hogy az iskola minden osztálya részt vegyen minden vállalatban. Célként említi azt is, hogy a hálózat részeként lehet a többi Ökoiskolával közös akciókat véghezvinni, s a tapasztalatokat egymásnak átadni. A tavalyi évben a járványhelyzet miatt sajnos elmaradt, 2019-ben azonban március 18. és 22. között rendezték meg a Fenntarthatósági Témahetet. Az iskola aulájában több faliújság is a témához kapcsolódott, információkkal a tudatos energiafelhasználásról és annak fontosságáról.

Új elem az iskola életében a találkozás az **Energiakövetekkel**, s a tőlük való tanulás kísérleti eszközökkel, módszerekkel a környezettudatosságról. Ők elkötelezett egyetemisták, akik csoportmunkára építve, kísérletekkel foglalkoznak a tanulókkal. A Víz világnapján előadásokat tartottak, vetélkedőkön vettek részt a tanulók. Vizes kísérleteket végeztek az iskolában, és kirándultak a Dunához is, ahol a folyó vizét is megvizsgálták. A víz jegyében mutatta be alkotásait Kovács

Lajos természetfotós a vízimadarokról. A **TeSzedd akció**ból sem maradt ki az iskola, megtisztították a környéket. A tiszta környezet fontosságáról készített alkotásokból kiállítás is született. A héten a tanárok arra is figyeltek, hogy a tananyagba is bekerüljön a témahét valamely kérdése: matematikaórán például vízcseppeket szoroztak össze egymással. A hét szapnobuborék-fújással zárult az udvaron.

Az iskola honlapján (**moriczos.hu**) és Facebook-oldalán olvasva a tevékenységekről, eredményekről, hallgatva a programvezető tanárnő büszke beszámolóját, az tűnik legfontosabbnak, hogy nem egy hét, a Fenntarthatósági témahét eseményeiről, programjairól van itt szó, hanem a mindennapokat átfogó szellemiségről. Az így felnövő nemzedék a környezetért felelősséget vállaló emberré tud válni. Azok az iskolák, azok a pedagógusok, akik mindezt fontosnak érzik, s ezen a téren is ismereteket, lelki gazdagságot szeretnének nyújtani tanítványaiknak, ezekben a programokban, pályázati anyagokban egészen az óravázlatokig minden segítséget megkapnak.

Hasznos oldalak:

www.ofi.oh.gov.hu/hir/palyazati-felhivas-20192020-tanevre-szolo-okoiskola-cim-es-orokos-okoiskola-cim-elnyeresere

www.ofi.oh.gov.hu/okoiskola-nevelesi-oktatasi-program

www.fenntarthatosagi.temahet.hu

www.mi6.hu

www.virtualiseromu.hu

Megújul az Erasmus+ program

Még több nemzetközi lehetőség a köznevelésben

2021-től új költségvetési ciklus indult az Európai Unióban, így az Erasmus+ program is új szakaszba lép. A következő hét évben a program fókusztemái az inklúzió, a digitalizáció, a környezetvédelem és az aktív részvétel lesznek. Mindez nem valósulhat meg a pedagógusok és intézményvezetők szakmai és személyes fejlődése, a nemzetközi tapasztalatcsere, valamint innovatív pedagógiai módszerek alkalmazásának támogatása nélkül. Ebben segít az Erasmus+. A program újdonságairól beszélgettünk **Verses Istvánnal**, a Tempus Közalapítványnál működő Erasmus+ Nemzeti Iroda programigazgatójával.

Szöveg: Győrpál Zsuzsanna

Megmaradnak-e a már jól ismert pályázattípusok az Erasmus+ program új szakaszában?

Alapvetően nem fog változni a program felépítése: továbbra is lesznek mobilitási és partnerségi pályázatok, és változatlanul az oktatás, képzés, ifjúság és sport területén valósulhatnak meg nemzetközi együttműködések. Néhány változásra azért számítani kell, és újfajta lehetőségeket is kínál a program. Bevezetjük például

a **kis léptékű stratégiai partnerségek projekt-típusát**, amelyhez – a hagyományos partnerségekhez képest – kevesebb nemzetközi tapasztalattal rendelkező pályázók is hozzáférhetnek. Emellett a korábban megismert és közkedvelt pályázattípusok továbbra is elérhetőek lesznek, így például a fejlesztő típusú, innovatív stratégiai partnerségek is.

Újdonság, hogy a program részévé válik a **DiscoverEU kezdeményezés**, amely a fiatalok ingyenes InterRail-bérlethez jutását támogatja. Ezen túl az Európán kívüli mobilitások kiterjesztése is várható az új programszakaszban. Szintén új elem, hogy a köznevelés, szakképzés és felnőtt tanulás szektoraiban lehetőség nyílik tanárok, oktatók és trénerek fogadására. Hangsúlyosabbá válik a diákok mobilitása is, illetve a tervek szerint

a későbbiekben decentralizált – tehát a nemzeti irodák által koordinált – mobilitási projekteken is részt lehet majd venni a sport területén.

Az új program foglalkozik a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés kérdésével is, támogatja a klímabarát utazással, az ismeretterjesztéssel és a fenntarthatósággal foglalkozó projektek megvalósítását. 2021-től +15% támogatás jár az olyan „zöld” utazási módok választása esetén, mint a vonat, az autóbusz vagy az autómegosztás.

A pályázás folyamatát tekintve milyen újdonságok várhatók?

Az új programban lehetőség lesz az intézmények akkreditációjára a köznevelési, szakképzési, felnőtt tanulási és ifjúsági szektorban. Ezzel egyszerűsített módon lehet majd mobilitási tevékenységekre pályázni és támogatásokat lehívni. Az akkreditációs pályázatban minimum 2, maximum 5 éves időtávra kell megtervezni az intézmény céljaihoz illeszkedő mobilitási tevékenységeket. A cél az, hogy azok az intézmények, szervezetek, amelyek rendszeresen pályáznak, és időről időre szeretnének külföldre küldeni pedagógusokat, diákokat, oktatókat, rendelkezzenek akkreditációval. Ez számukra könnyebbséget jelent majd az újbóli pályázásnál, ezért szeretnék mindenkit biztatni, hogy éljen ezzel a lehetőséggel.

Már az első pályázati fordulóban is csak akkreditált intézmények vehetnek részt?

Nem, hagyományos módon is lehet pályázni. Sőt, a nemzetközi tapasztalattal még nem rendelkező intézmények és szervezetek számára a későbbiekben is megmarad a lehetősége annak, hogy normál módon pályázzanak, rövid távú, 6–12 hónapos projektekbe ágyazott tanulói és tanári mobilitásokra. Így új, kevésbé tapasztalt pályázók is bekapcsolódhatnak a programba.

Az új Erasmus+ program a pandémia hatásainak enyhítéséhez is hozzájárul. Nagyobb teret kapnak a virtuális együttműködések és mobilitások, valamint a vegyes megvalósítású, ún. blended projektek, amikor online tevékenységekre és tényleges kiutazásokra is sor kerül. Emellett hangsúlyosabbá válik a digitális megoldások alkalmazása a pályáztatásban, illetve a digitális oktatás támogatása a projektekben.

Ezek szerint a kezdő és a tapasztalattal rendelkező pályázók is könnyen megtalálhatják majd a számításukat az új programban?

Úgy épülnek fel a pályázattípusok, hogy el lehet jutni az egy-két embert megmozgató, kis költségvetésű, egyszerűen megpályázható tevékenységektől a több éven át zajló, komplex, sokszereplős partnerségekig. Emellett számos online platform áll a pályázók rendelkezésére, mint például az **eTwinning**, a **School Education Gateway** vagy az **EPALE**, amelyek továbbra is támogatják az Erasmus+ programba való bekapcsolódást. Ezek az online kollaborációs eszközök nagy segítséget jelenthetnek azoknak, akik számára fontos a nemzetközi tapasztalatszerzés, de nem tudnak vagy nem szeretnének külföldre utazni. Mindenki megtalálja a saját kapacitásainak, szakértelmének, tapasztalatának megfelelő lehetőségeket a programban, és ebben a Tempus Közalapítványnál igyekszünk mi is minden segítséget megadni a pályázóknak. Érdemes tehát továbbra is építeni a programra és számolni az Erasmus+ projektekkel, hiszen a költségvetés növekedésével a lehetőségek is bővülni fognak, és a következő időszakban még több nemzetközi együttműködés valósulhat meg a köznevelés területén.

Az új Erasmus+ program lehetőségeiről tavasszal tájékoztató kampányt szervez a Tempus Közalapítvány. Részletek: www.tka.hu

Az aktuális pályázati határidőkről és a pályázás módjáról a www.erasmusplusz.hu honlapon is tájékozódhatnak.

Az Erasmus+ ajtókat nyit, és segíti a pedagógusokat a mindennapi kihívások kezelésében

A Tempus Közalapítvány 2019 őszén felmérést készített arról, hogy az Erasmus+ program hogyan támogatja a résztvevőket, és milyen fejlődési lehetőséget nyújthat az oktatás szereplői számára. A kérdőívet több mint 300 köznevelési intézményből töltötték ki, így átfogó képet kaphatunk a magyar iskolák és óvodák pályázói hajlandóságáról, valamint a pedagógusok tájékozottságáról az Erasmus+ programmal és más európai uniós pályázati lehetőségekkel kapcsolatban.

Szöveg: **Pára-Jakab Réka és Kormos Kata**

Minden megyéből érkeztek visszajelzések a Tempus Közalapítványhoz, a válaszok között pedig fenntartói, intézményvezetői és gyakorló pedagógusi tapasztalatok egyaránt szerepelnek, ezáltal betekintést nyerhetünk a köznevelési intézmények pedagógiai munkájába. A mindennapokban jelentkező *szakmai kihívásokkal kapcsolatban* legtöbbször a különböző módszertani problémákat és fejlődési lehetőségeket neveztek meg a kérdőív kitöltése során (78 esetben). Sorrendben ezt követi a tanulók motivációjának hiánya, de emellett rendszeresen felbukkan a pedagógusok motivátlansága is mint a fejlődést, előrelépést akadályozó tényező (összesen 64 alkalommal). A kihívások kapcsán felmerülő *megoldási javaslatok* tekintetében a visszajelzések alapján elsősorban különféle szakmai továbbképzésekre és programokra lenne nagy igény a pedagógusok részéről (101 válasz alapján), valamint úgy vélik, a módszertani megújulás és a különböző jó gyakorlatok megismerése szintén a segítségükre lehet (69 visszajelzés).

Az Erasmus+ program éppen ezekben nyújthat támogatást a köznevelés szereplői számára. A nemzetközi együttműködések magukban hordozzák a megoldás lehetőségét, hiszen a válaszokban a külföldi intézményekkel való közös munka számos pozitív hozadékát sorakoztatták fel a pedagógusok.

Szerintük **az Erasmus+ programnak kiemelt szerepe van a diákok és pedagógusok személyes és szakmai kompetenciáinak fejlesztésében.** A külföldi partnerintézményekkel folytatott együttműködések lehetőséget biztosítanak a tapasztalatok megosztására és jó gyakorlatok megismerésére, valamint ezek beépítésére a mindennapi pedagógiai gyakorlatba. Más nemzetek kultúráinak megismerését és ezáltal **nyitottabb, befogadóbb szemlélet megszilárdítását is lehetővé teszi egy nemzetközi együttműködés.** Emellett az egyre több pedagógust érintő **kiegész egyik ellenszere is lehet az Erasmus+,** hiszen az innovatív gyakorlatok megismerése, a módszertani megújulás és a projektmenedzsment-kompetenciák elsajátítása mellett mentális és lelki feltöltődést is biztosít a program.

A projektekben való részvétel mind a tanárok, mind a diákok – különösen a hátrányos helyzetű és lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók – számára **motivációs jelleggel hat,** és teret enged a hátrányok kompenzálására. Nem elhanyagolható szempont a **nyelvtudás idegen nyelvi környezetben történő gyakorlása** sem, hiszen a nemzetközi környezet és a külföldi partnerekkel történő projektmunka magabiztosságot eredményez a hétköznapokban és az idegennyelv-használat terén is.

Akár határon túli magyar intézményekkel is lehet közös pályázatot benyújtani az Erasmus+ programban, ha a nemzetközi együttműködések megvalósítása nyelvi akadályokba ütközik. Jó példa erre a Kaposvári Festetics Karolina Központi Óvoda és a csíkszeredai Kis Herceg Óvoda által megvalósított partnerség, amelyben a gyerekek zenei tehetséggondozását tűzték ki célul. A TALENT projekt keretében megismerhették egymás kultúráját, szokásait és szakmai munkáját, emellett kidolgoztak egy módszertani ajánlót és egy bárki számára elérhető 30 órás programot zenei tehetséggondozás témában.

„Igényesség, megújulási vágy, innovatív közösség és összetartozás – ezek motiválják iskolánkat az Erasmus+ programban való részvételre”

A tanulók motiválását segítő modern módszerekkel, készségfejlesztési technikákkal ismerkedhettek meg a Városmajori Gimnázium tanárai Erasmus+ mobilitási projektjük során. Összesen 11 pedagógusuk utazott az Egyesült Királyságba, Írországba, Spanyolországba, Franciaországba, valamint Svédországba különböző továbbképzésekre. A tapasztalataikról **R. Fülöp Tünde** koordinátor mesélt.

Szöveg: Szabó Adrienn

Mi volt a céljuk munkatársaik külföldi továbbképzésével?

Alapvetően az oktatási és szociális készségek fejlesztésére szolgáló módszerek megismerésére koncentráltunk. Az órákon a kreatív gondolkodás, az empátia, az aktív hallgatás és a kreatív együttműködés fejlesztését is fontosnak tartjuk a tananyag átadása mellett, a kiutazások során ezért megismerkedtünk a külföldi kollégák jó gyakorlataival, hangsúlyt fektetve az újabb IKT-eszközök és digitális technológiák megismerésére.

Az is célunk volt, hogy ne csak a nyelvtanárok jussanak ki az egyes országokba, hanem az egész iskola részüljön a tanultakból, tapasztaltakból. Ezért az angol tanárok mellett spanyolnyelv-tanárok, testnevelést, matematikát, informatikát oktató pedagógusok is részt vettek a mobilitásokban, és intézménylátogatások is fontos elemként szerepeltek a programban.

A projekt témája – a diákok motiválása – nagyon aktuális. Mit emelne ki legfőbb tanulságként?

Különböző életkorokban más és más a gyerekek motivációja, a nyelvtanulás során pedig egyre magasabb szintre jutnak el. A mobilitások alkalmával megismerünk olyan módszereket, például a kreatív írást vagy a csoportos kooperatív tanulást, amelyek a magas szinten álló tanulók számára is kihívást adhatnak. Akár csak a gimnáziumban kialakított angol nyelvű vitakör, ahol a diákok egyre magasabb szinten fejleszthetik ki magukat, illetve a gondolkodásukra is hatással lehetnek a tanultak. Másik lényeges tapasztalatunk, hogy a gyerekek érdeklődésének fenntartásához nem kell

a tanárnak előadóművészként szerepelnie az osztály előtt – a frontális előadások helyett aktívabb közreműködést nyújtó módszerekkel is elérhetjük ezt, és nem csak a nyelvi órákon.

A digitális oktatás bevezetése kapcsán volt-e olyan, a projekt során megismert tapasztalatuk, amit jól tudtak hasznosítani?

Nagy segítség volt, amit a mobilitások során tanultunk, tapasztaltunk. Nem is feltétlenül a módszerek voltak a leghasznosabbak, hanem inkább a játékos feladat-ötletek, a különböző felületek, applikációk, például a Zoomon keresztül elküldött digitális feladatok vagy a YouTube-videók megosztása, illetve a számítógép kezelésére szolgáló ötletek. Bár előtte is próbálgattuk már ezeket az alkalmazásokat, ebben az időszakban intenzívebb használatba kezdtünk, és egymásnak is ajánlottuk a jól működő ötleteket, felületeket, mint például a Kahoot, a Quizlet vagy a Padlet.

Mi volt az Ön számára a projekt legérdekesebb eleme?

A projekt célja nem a napi szinten alkalmazott tanári módszertani ötletek, hanem a szociális készségeket fejlesztő gyakorlatok megismerése volt. Ezek alkalmazása terén szintén sokat fejlődtünk, és a mentortanáraink is többet tudnak nyújtani az iskolánkat látogató gyakorlótanárok képzése során. De érdekes tapasztalatot szereztünk a svéd iskolalátogatás alkalmával is: a tanári munkaközösségek nem tantárgyszinten jöttek létre, hanem azokon átívelő csoportokat alakítottak ki adott feladatok elvégzésre. Másik fontos tanulság, hogy akár a svéd, akár az angol iskolákban nagy hangsúlyt fektetnek a fontos üzenetek vizuális megjelenítésére, a dekorációra. A nevelő hatású plakátokkal, feliratokkal a szabályokat, célokat, miérteket anélkül tudatosítják a gyerekekben, hogy folyamatosan sulykolni kellene azokat – legyen szó viselkedési szabályokról, az egymás iránti udvariasságról, tiszteletről vagy arról, hogy miért érdemes nyelvet tanulni.

A Városmajori Gimnázium már több Erasmus+ projektben is részt vett. Mi motiválja Önöket a részvételre?

Fontosnak tartjuk a világra való kitekintést, a lehetőséget a megújulásra, új ötletek, motiváló tartalmak megismerését és felhasználását a tanításban. A színvonalas nyelvoktatás megteremtéséhez igénylik a kollégák a célnyelvi környezetben való továbbképzési lehetőségeket, melyek a sokéves gyakorlati munka után is lehetőséget nyújtanak a tanároknak a megújulásra. A mobilitási projekteken keresztül kapcsolatba kerülhetünk hasonló szemléletet képviselő partnerintézményekkel, és további együttműködések szervezhetünk

velük. Gyorsan változik a világ, a mai gyerekeket nem lehet 20-30 éves eszközökkel, módszerekkel tanítani. Az iskola tanárai szakmailag, módszertanilag is kötelességüknek érzik a részvételt egy ilyen programban. Igényesség, megújulási vágy, innovatív közösség és összetartozás – ezek motiválják iskolánkat az Erasmus+ programban való részvételre.

A Tempus Közalapítvány adatai szerint Magyarországról 24.000 fő vehetett részt 2020-ban az Erasmus+ programban. Mobilitási és partnerségi pályázatok keretében felsőoktatási hallgatók, oktatók, diákok, köznevelési, szakképzési és felnőttoktatási intézmények, illetve ifjúsági szervezetek munkatársai szerezhettek nemzetközi tapasztalatokat a program támogatásával. A korábbi hétéves periódushoz képest a most induló ciklusban az Erasmus+ költségvetése több mint 70 százalékkal nőtt – 26 milliárd eurós támogatási összeget fogadtak el az új programszakaszra vonatkozóan –, így még többen kapcsolódhatnak be az EU egyik legnépszerűbb programjába hazánkból is.

Részletek: www.erasmusplusz.hu

Az összeállítás a Tempus Közalapítvány hozzájárulásával jelent meg. A cikkek teljes terjedelmükben megtalálhatók a www.tka.hu oldalon, ahol az Erasmus+ program pályázati lehetőségeiről is tájékozódhatnak.

Kulturális ajánló

Összeállította: Németh Gábor

A Deák 17 Gyermekek és Ifjúsági Művészeti Galéria virtuális kiállításai

Zárvatartás idején sem kell nélkülözni a galériázást. A Deák 17 Galéria kiállítótereit be lehet járni otthonról is, amikor az érdeklődőknek kedve tartja.

Aktuális kiállítások:

LAST WORDS: Halljuk meg a kihalás szélére sodródott élőlények utolsó szavait! Kortárs képzőművészek és diákalkotók közös tárlata.

REFLEX: A víz, a levegő, a tűz, a föld + az idő. A REFLEX csoportos kiállítás installációi a szubjektív érzékelés éteri közegébe, örök változásban létező (fény- és hang)terekbe invitálnak.

ÉLT EGYSZER EGY...: Észtt művészek kedvenc Grimm-meséi. Illusztrációs kiállítás.

További információ: <http://www.deak17galeria.hu/kiallitasok/virtualis-kiallitasok/>

Bábfilmszínház

Online láthatók a Budapest Bábszínház előadásai, gyerekeknek szombatonként 10:30-tól vasárnap 20:00-ig, felnőtteknek péntekenként 20:00-tól szombaton 20:00-ig. Az előadások lejátszása a megadott időszámban lehetséges, azaz legkésőbb 20:00-kor indítható. Az előadások külföldről is elérhetők. A megvásárolható jegyek száma korlátozott.

ANIMA | Amikor megmozdítunk egy bábfigurát, azt mondjuk, lelket adunk annak, animáljuk. A bábozás energia az életelen és az élő között. Ezt az intim és izgalmas kapcsolatot feszegeti az *Anima* című előadás. Négy sematikus, fehér bábfigura életre kel, személyiséget kap, majd saját léte okát, az emberek/mozgatókhoz való viszonyát próbálja meg értelmezni. Tud-e egy báb érezni, ha csókolózik? Szerelmbe eshet-e egy mozgatóval/emberrel? Mivel kevesebb és több, mint egy élő ember? Ki mozgat és ki irányít valójában? Az előadás jelenetei improvizációk alapján születtek meg, melyeket összefűzve megszületett az alkotók bábműfajról alkotott közös ars poeticája.

Jegyvásárlás: <https://online-budapestbabszinhaz.jegy.hu/#/event>

Gondolat Generátor

MESEŐ Online – rendhagyó storytelling foglalkozás

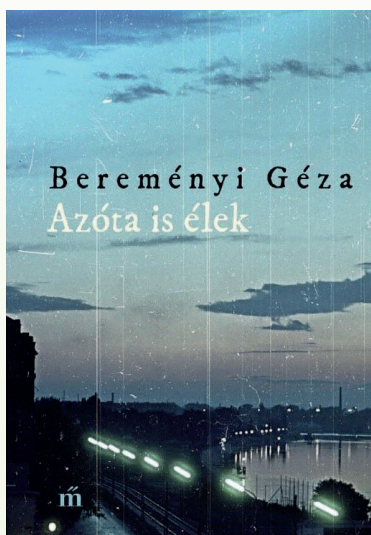
A MESEŐ egy storytelling foglalkozás. Egy olyan közösségi esemény, ahol a résztvevők egy adott témából inspirálódva oszthatnak meg egymással történeteket színházi játékok segítségével. A Trafó Gondolat Generátor műhely MESEŐ – storytelling estje a tavaly évad végi alkalmakhoz hasonlóan, most újra online térbe költözik. A MESEŐ Online tehát egy játék, amit egy időben, de mindenki otthonról teljesíthet.

Különböző gondolatindító kérdéseket és játékokat kínálunk fel nektek egy zárt csoportban, hogy közösen körbejárjuk a MINTAK témáját. Ezek mentén emlékeket és történeteket idézhetek fel és oszthatok meg különböző formákban (írás, zene, kép, hangfelvétel, stb.). Nem baj, ha fogalmad sincs, hogy mit tudnál mesélni, vagy soha nem jártál hasonló eseményen, hiszen ez még számunkra is újdonság! Próbáljunk meg közösen keresni különböző online nézőpontokat, olvassunk, kutassunk és sztorizzunk, mert mindenki története érdekes!

Időpont: március 29. 19.00

Jelentkezés és további információ:
gondolatgenerator@trafo.hu

Bereményi Géza: Azóta is élek – Összegyűjtött novellák (Magvető Kiadó, 2021.)

A megannyi műfajban és műnemben alkotó Bereményi Géza 1970-ben *A svéd király* című novelláskötetével kezdte irodalmi pályáját. Megjelenésekor a mindössze 24 éves szerző kötetbeli alteregójához, Dobrovicshoz hasonlóan az „induló tehetségek közé tartozott”, már első írásaiban is megjelentek későbbi nagy témái, az ős- és hőskeresés, a Teleki tér és nagyszülei legendáriuma. Alkotói figyelme később a dalszövegek, a színház és a film felé fordult, miközben továbbra is fontos műfaja és eszköze maradt a novellisztika, több későbbi filmjének (*Eldorádó*, *Hóesés a Vizivárosban*) az ősváltozata eredetileg elbeszélés volt.

A korábban megjelent könyvekből maga a szerző válogatta a mostani kötet anyagát, helyenként új címeteket adott a novelláknak. Az olvasó pedig eredendő mozgásában, eleven hullámszerűségében érzékelheti és láthatja a Bereményi-mitológia alakulástörténetét, bizonyos motívumok és figurák megszületését és továbbformálódását, a kiválás és az elvegyülés gesztusait, az otthonvesztés és a hazatalálás következményeit.

Művészeti portréfilmek az Uránia online csatornáján

Több mint 30 művészeti tárgyú portréfilmet tett ingyenesen elérhetővé az Uránia Nemzeti Filmszínház *Látótér – Alkotóportrék* címmel március 1-jétől online csatornáján.

A művészeti tárgyú portrék között olyan dokumentum- és ismeretterjesztő filmek találhatóak, amelyeket az elmúlt években nagy sikerrel mutattak be a filmszínház mozivásznán is.

A válogatás minden művészeti ágat érint: a festészet, a zene, az irodalom, a fotográfia, a film és a színház különleges alkotói, elfeledett és elhallgatott művészek, profik és amatőrök, valamint esetenként alkotóműhelyek kerülnek a látótérbe.

Az alkotók és a gyártók hozzájárulása révén a filmek díjmentesen elérhetőek 0 forintos regisztrációs jegy megváltásával, de a nézőknek lehetőségük van 1000 forintos támogatói jegy megváltására is, amellyel az Uránia mozi támogatják.

További információ:

<http://urania-nf.hu/esemenyek/1847/2021/03/01/latoter-alkotoportrek-az-urania-online-csatornajan>

A Magyar Művészeti Akadémia intézménye
Institution of the Hungarian Academy of Arts

Virtuális séták a Műcsarnokban – Derkó 2021 | Képzőművészeti ösztöndíjasok kiállítása

Az elmúlt évben világunk talán végérvényesen megváltozott. Paradox módon egyetlen bizonyosságunk – a bizonytalanság. Művészként vagy látogatóként folyamatosan szembesülnünk kell azzal, hogy nem magától értetődő, részt vehetünk-e kiállításokon, megnyitó eseményeken. A járványügyi korlátozások miatt a tavalyi DERKÓ tárlatot már az online térben zajló bemutatkozások, rendezvények kísérték. A Műcsarnok jelen helyzetben is – ragaszkodva 125 éves tradíciójához – valamennyi kiállítását, így a DERKÓ 2021-et is hagyományos módon rendezi meg, kiegészítve az online térben való elérési lehetőségekkel. Egyelőre csak bízhatunk benne, hogy a tárlat megnyílhat a nagyközönség számára, és látogatóink a műélvezet hagyományos módján, fizikai közelségben is felfedezhetik a most bemutatkozó 26 Derkovits-ösztöndíjas fiatal alkotásait.

A korlátozások miatt a Műcsarnok jelenleg zárva tart, a kiállítás március 5-től virtuális sétán járható be: http://mucsarnok.hu/mucsarnok/virtualis_setak.php

A Ronald Reagan elleni merénylet meghiúsulásának 40. évfordulója

▶ 1981. március 30.

Szöveg: **Dukavits Bence**

Fotó: mark reinstein/Shutterstock.com

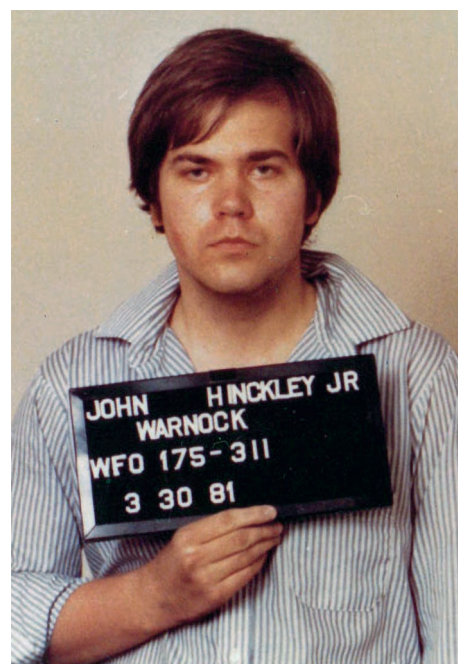
1981. január 20-án beiktatják az Egyesült Államok negyvenedik elnökét, *Ronald Reagan*t, a Republikánus Párt jelöltjét. A Carter-adminisztrációt követően Reagan megválasztása egyfajta új lendületként hatott az amerikai politikára és gazdaságra. A lendületnek a ma már mindenki által jól ismert „Let’s Make America Great Again” volt. Reagan alatt az amerikai gazdaság növekedésnek indult, az amerikai katonaság visszanyerte eredeti fényét. Ezt a kormányzat által befektetett dollármilliárdoknak köszönhetette és ez újra megalapozta az Egyesült Államok tekintélyét a nemzetközi politikában. Mi vezetett mégis ahhoz, hogy két hónappal a beiktatása után az elnök ellen merényletet kíséreltek meg?

Először foglalkozzunk a merényletnek a kitervelőjével. *John Hickley* 1955. május 29-én született az oklahomai Ardmore-ban. Hickley apja sikeres üzletemberként dolgozott az energiaszektorban, a három gyerek közül ő volt a legfiatalabb. Gyermekkorában a család Texasba költözött, ahol általános iskolai éveit töltötte. Jó tanuló volt, kosárlabdában és amerikai futballban kivételesen jól teljesített tanárai elmondásai szerint. A középiskolás évei teljes mértékben megváltoztatták. Elvesztette érdeklődését a sportok iránt, nem találkozott a barátaival és inkább elvonult a világ elől. A hetvenes évek közepén a Texas Tech University hallgatója volt, amit otthagyott és 1976-ban Kaliforniába költözött, hogy zenei karrierjét beteljesítse, de nem figyeltek fel rá. Hickley megszállottja lett az 1976-ban készített *Taxisofőr* című filmnek, amiben *Robert De Niro* és *Jodie Foster* is játszott. Ebben a filmben egy illegálisan működő taxis meg akar menteni egy fiatal prostituáltat, miközben egy elnökjelölt után kémkedik. John Hickley tizenöt alkalommal nézte meg a filmet, többször próbálta felvenni a kapcsolatot a színésznővel, ez azonban nem sikerült.

Az 1970-es évek végére komoly pszichológiai problémákkal küszködött, antidepresszánsokat szedett, és ebben az időszakban vásárolta meg első fegyverét is. 1980-ban a családjához költözött, ahol kitervelte azt, hogy rá fog lőni az egyik elnökjelöltre. Először *Jimmy Cartert* vette célba, de ezt a titkos-

A merénylet utáni pillanatok, John Hickley-t a titkosszolgálat és a rendőrök a falhoz nyomják. (Forrás: <https://www.britannica.com/biography/John-W-Hinckley-Jr>)

John Hinckley Jr. bűnügyi nyilvántartási fotója, 1981
(Forrás: https://en.wikipedia.org/wiki/John_Hinckley_Jr.)

szolgálat megakadályozta. Ezután kezdte el kitervelni a Reagan elleni merényletet. Az elnökjelölt, későbbi elnök megölésével akarta megszerezni Jodie Foster kegyeit.

Hickley március 29-én érkezik a Park Central Hotelbe. Azért választotta ezt a hotelt, mert a *The Washington Star* című napilap közhírré tette Reagan napirendjét, és ez volt a legközelebb a Washington Hilton hotelhez, ahol Reagan másnap a beszédét tartotta. A hotelben egy levelet ír Jodie Fosternek, amiben ígéretet tesz a színésznőnek, hogy nem fog merényletet elkövetni Reagan elnök ellen, ha az élete hátralevő részét vele tölti le. A levelet azonban Hickley nem küldte el. Eközben a titkosszolgálat többször is leellenőrizte a Washington hotel biztonságát, hogy semmi ne veszélyeztesse az elnök beszédét másnap.

Március 30-án 13:45-kor Reagan elnök megérkezik a hotelhez, ahol újságírók és szavazók tömege várja. A titkosszolgálat javasolja az elnöknek a golyóálló mellény felvételét, az elnök ezt elutasítja. 14:27 perckor, miután Reagan elnök elmondja beszédét, kilép a hotelből és kedélyesen integet az állampolgároknak. Ahogy az elnök közelebb lép a limuzinhoz, Hickley hat lövést ad le a revolveréből. Ebből egy eltalálja az elnök egyik bordáját, ami miatt az elnöki limuzin a George Washington University kórházba szállítja az elnököt. Állítólag, amikor betolták a műtőbe, mielőtt elaltatták, ezt mondta: „*Remélem, Önök mind republikánus szavazók.*” Április 26-án elhagyja az elnök a kórházat, de ez a sérülés egész elnöki karrierjére kihatással lesz. A támadás során megsebesült még *Thomas Delahanty* rendőr és *James Brady* sajtófőnök, aki később le is bénult a fejét ért lövés miatt.

Hickleyt a rendőrség elfogta, bíróság elé állították, a bíróság azonban 1982-ben felmentette beszámíthatatlansági okokra hivatkozva. Ezt követően a St. Elisabeth pszichiátrián kezelték egészen 2006-ig. Azóta, egészen napjainkig Hickley házi őrizetben van, tettét pedig úgy írja le, mint „a legnagyobb szerelmi ajánlat, amit fel lehet ajánlani”.

Felhasznált irodalom:

John Hinckley Jr. <https://www.biography.com/crime-figure/john-hinckley-jr>
(Letöltés: 2021. 02. 27.)

Future Testimony in Doubt. (1982, June 3). <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1982/06/03/future-testimony-in-doubt/43061af3-8263-4753-9c7e-11451ebfab0f/>
(Letöltés: 2021. 02. 27.)

Hinckley Hails 'Historical' Shooting to Win Love (Published 1982). <https://www.nytimes.com/1982/07/09/us/hinckley-hails-historical-shooting-to-win-love.html>
(Letöltés: 2021. 02. 27.)

Iránytű

Összeállította: **Németh Gábor**

Tájékoztató a 2022. évi pedagógusminősítési keretszámokról

A minősítésre jelentkezés minden esetben a kormányrendelet általános szabályozása alapján történik, különös feltétel meghatározása nélkül. Ezáltal a pedagógusok széles körének nyílik lehetősége magasabb fokozat elérésére. A pedagógusok az őket foglalkoztató intézmény vezetőjénél kezdeményezhetik a minősítésre történő jelentkezésüket. A jelentkezés leadása az adatkezelő intézményben lehetséges, abban az esetben is, ha a pedagógus több intézménnyel áll jogviszonyban.

Önkéntes alapon jelentkezhet a 2022. évi minősítési eljárásra a szakképző intézmény pedagógus szakképzettséggel rendelkező oktatója, az egyházi szolgálati jogviszonyban nevelő-oktató tevékenységet ellátó, pedagógus szakképzettséggel rendelkező, tanár munkakört ellátó személy, valamint a felsőoktatási intézmény pedagógus szakképzettséggel rendelkező, tanári munkakörben foglalkoztatott közalkalmazottja és munkavállalója is.

A jelentkezési lap két példányát aláírva **2021. március 31-éig kell benyújtani** az intézményvezetőnek, aki aláírásával igazolja, hogy a pedagógus az eljárásra jelentkezett, majd a jelentkezési lapból visszaad egy példányt a pedagógusnak. Az aláírt jelentkezési lapot mindkét félnek meg kell őriznie, mert a későbbiekben a jelentkezés és a jelentkezés adatainak igazolására szolgálhat. Fontos kiemelni, hogy a különös feltételeknek legkésőbb a jelentkezés időpontjában meg kell felelni.

A jelentkezési lapok alapján az intézményvezető az OH által működtetett informatikai felületen 2021. április 15-éig rögzíti a jelentkezéseket, megjelölve az elérni kívánt fokozatot (Pedagógus I., Pedagógus II., Mesterpedagógus vagy Kutatótanár). A jelentkezéssel kapcsolatos szakmai és technikai kérdés esetén a Pedagógusminősítési Osztály munkatársai (eletpalya@oh.gov.hu) felkészülten segítenek. (Oktatási Hivatal)

Április 7-én kezdődik a VándorViadal középiskolás verseny

Április 7-én indul Magyarország egyik legnagyobb és leglátványosabb középiskolás versenye, a VándorViadal, amit a Vándortábor Program részeként rendeznek meg. A VándorViadal célja, hogy a középiskolás diákok egymással versengve ismerjék meg a természetet, az ország legszebb tájait, közben pedig minél több kalandban és élményben legyen részük. A csapatoknak és a kísérő tanároknak a részvétel ingyenes lesz. A viadalon négytagú csapatokban, aktív és logikai feladatokban küzdenek meg a versenyzők. A megmérettetésre pedagógusok regisztrálhatják a csapatokat a vandorviadal.hu weboldalon. Az április 7-én induló, ötfordulós selejtező során a csapatok online feladatok megoldásával gyűjthetnek pontokat. A döntő június 14-e és 20-a között lesz, egyhetes táborban. (MTI)

BE(P)ART – Grow with Arts

Egy budapesti és négy vidéki középiskolában indul a Szépírók Társasága új oktatási programja, amely az Európai Unió támogatásával valósul meg. A megvalósítás első szakaszában budapesti, ajkai, debreceni, pécsi és székesfehérvári középiskolások találkozhatnak írókkal, költőkkel, egyelőre online formában. Az első online órákat február utolsó hetében tartották *Dragomán György*, *Lackfi János*, *Szabó T. Anna*, *Tóth Krisztina* és *Varró Dániel* közreműködésével. Ezeket további alkalmak követik márciusban és áprilisban, majd májusban

egyetemi-főiskolai workshopot terveznek a tanárképzésben részt vevő hallgatók számára. Összel általános iskolák is csatlakoznak a projekthez, év végén pedig irodalmi pályázatot írnak ki fiatal alkotók számára.

A több európai országban párhuzamosan zajló programsorozat fő célja, hogy népszerűsítse a kortárs európai irodalmat a fiatal közönség körében, korszerű megoldásokkal ismertesse meg a művészeti, irodalmi oktatásban dolgozókat, és egy nemzetközi oktatási és ösztöndíjhálózatot hozzon létre fiatal alkotók számára. A BE(P)ART – Grow with Arts címen elinduló projekt keretein belül lehetőség nyílik egy, az általános iskolai, középiskolai és egyetemi oktatást kiegészítő hosszú távú program megvalósítására, irodalmi alkotópályázat indul fiatal írók számára, és lehetőség nyílik nemzetközi kulturális fesztiválokra való részvételre is. A projekt belga (UC Limburg University College), spanyol (Uxio Novoneyra Foundation) és szerb (Krokodil Association) társszervezetekkel, az Associació PEN Català vezetése alatt zajlik. Részletek: <http://szepiroktarsasaga.hu/>

Várhatóan ősszel tér vissza a DiscoverEu

A DiscoverEU program keretében 18 éves fiatalok nyerhetnek InterRail vonatjegyet, amellyel beutazhatják és felfedezhetik az Európai Unió országait. A COVID-19 járvány terjedésével és a korlátozások szigorításával azonban a programot felfüggesztették, mindaddig, amíg a járványügyi intézkedések újra lehetővé teszik a nagy létszámú nemzetközi utazásokat. Azok a fiatalok, akik 2019 novemberében nyertek vonatjegyet, az aktuális szabályok szerint 2021. augusztus 31-ig használhatják fel jegyüket.

Mariya Gabriel biztos ismertetése alapján a program következő pályázási időszaka 2021 őszére esik (pontos dátumok hamarosan), így a nyertes fiatalok 2022 márciusa és 2023 márciusa között használhatják majd fel vonatjegyüket. Jó hír, hogy az új forduló során összesen 60 ezer vonatjegyet osztanak ki a szervezők, amely darabszám a legutóbbi forduló háromszorosa. Sőt azok a fiatalok, akik 2020-ban pályázhattak volna az InterRail vonatjegyekre (ám a pandémia következtében erre nem volt lehetőségük), szintén részt vehetnek a következő fordulóban. További információk hamarosan az Európai Ifjúsági Portálon olvashatók: https://europa.eu/youth/discovereu_hu

Interaktív digitális korrepetálást kínál a MATEK Oázis

A koronavírus-járvány terjedése miatt online oktatásra kellett átállni az iskolákban, ami egy teljesen szokatlan helyzet elé állította a diákokat, a szülőket és a pedagógusokat egyaránt. A gyerekeknek az egyik legnagyobb nehézséget a matematika elsajátítása jelenti, hiszen egy olyan speciális tantárgyról van szó, ahol szorosan egymásra épül a tudásanyag, de digitálisan még nehezebb tartani a lépést óráról órára. Akinek szüksége van külön matekra, annak érdemes olyan interaktív oktatóprogramot keresnie a neten, amivel be tudja pótolni a hiányosságait. A MATEK Oázis időkímélő, barátságos és élvezhető korrepetálást nyújt mindenkinek interaktív videókkal, játékokkal és feladatso-
rokkal.

„Speciálisan erre a célra kifejlesztett, interaktív videónak nevezett oktatóprogrammal, gyakorló teszt feladatsorokkal és készségfejlesztő játékokkal érjük el, hogy ne csak könnyen megértsék a gyerekek a matekot, de az valóban használható tudás legyen akár dolgozatírás vagy a felvételi és érettségi vizsgán is” – fogalmazott *B. Békési Bea*, a MATEK Oázis alapítója.

„A számítástechnika biztosítani tudja azt a csodát, hogy megsokszorozhatom a jelenlétemet, és tényleg mindenkinek a maga tempójában magyarázhatom, és a maga szintjén adagolhatom az új ismereteket. A MATEK Oázist ez alapján fejlesztettük ki, és fejlesztjük a mai napig. A lelkesedésünk töretlen, tele vagyunk ötletekkel, azon dolgozunk, hogy a matekot egyre könnyebben emészthetővé, minél jobban tanulhatóvá tegyük. És már nemcsak ketten a férjemen, hanem egy egész lelkes csapattal valósíthatom meg a terveimet” – mesélte.

Bárki kipróbálhatja a gyakorlatban is a MATEK Oázis weboldalán elérhető ingyenes leckéket, játékokat: www.matekmindenkinek.hu

Pályázatok

Összeállította: **Németh Gábor**

Pályázati felhívás Ökoiskola cím és Örökös Ökoiskola cím elnyerésére

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma nyílt pályázatot hirdet Ökoiskola és Örökös Ökoiskola cím elnyerésére. A nyertes intézmények tevékenységük elismeréseként viselhetik az Ökoiskola vagy az Örökös Ökoiskola címet. A címet viselő intézmények a Magyarországi Ökoiskola Hálózat tagjává válva olyan szakmai közösség részei lehetnek, amelyben rendszeres tudásmegosztással, segédletekkel és egyéb lehetőségekkel gazdagodhatnak, különböző képzésekkel és más programokkal színesítve munkájukat.

Jelentkezés: az online pályázati kérdőív kitöltésével és beküldésével nyújtható be **2021. április 30-áig**.

A pályázat elérhetősége:

https://www.oktatas.hu/kozneveles/pedagogiai_szakmai_szolgaltatasok/fenntarthatosagra_neveles/hirek/

További információ: okoiskola@emmi.gov.hu

Budapest street-story

Pályázati felhívás általános iskolás és középiskolás diákok részére

A Deák17 Galéria által meghirdetett pályázat és kiállítás célja, hogy a diákalkotók szemén keresztül megmutassa, hogy ahányan vagyunk, annyiféleképpen érzékeljük és értékeljük mikrokörnyezetünket. Az utca fogalma egy mindannyiunk számára megfogható mértékegység: mind ismerjük, mégis mind másképp ismerjük. Ebben a léptékben lehetőség nyílik a pontos ábrázolásra, a fantáziaképek kivetítésére, de akár a kritikus gondolkodás is teret kaphat. Most arra vagyunk kíváncsiak, hogy a pályázók hogyan tudják ezt a sokféleséget történetekkel érzékeltetni – azaz, hogy vajon mennyi történet fér bele egyetlen utcaképbé. Az utca lehet nagyon is valóságos – de lehet akár a képzeletünk terméke is. Noha mindannyian tudjuk, mi az az utca, mégis, ha kimondjuk a szót, mindenki szeme előtt más és más kép jelenik meg.

Technikai, műfaji megkötés nincs. A pályamunka lehet festmény, rajz, grafika, fotó, installáció, térbútor,

szobor, fényfestés, számítógépes program, animáció, videó. Pályázni lehet egyéni, valamint közös, csoportos munkákkal is. Csoportos alkotás esetén a csoport létszáma maximum 5 fő lehet.

A pályázatra beérkezett és a szakmai zsűri által legjobbnak ítélt alkotásokból a Deák17 Galéria kiállítást mutat be 2021 novemberében. A pályázat ingyenes, részvételi díj nincs, pályázni kizárólag digitális úton lehet.

A pályázatok beküldési határideje: 2021. 06. 06.

További információ és jelentkezés:

<http://www.deak17galeria.hu/palyazatok/budapest-street-story/>

Szakkör Derby! – a flowR Alapítvány pályázata tanároknak, diákoknak

A pályázattal közép- és általános iskolákban működő szakköröket, az azokat működtető tanárokat és az azokban részt vevő kreatív diákokat támogatjuk. Célunk, hogy a szakkörökön belül egyéni és csoportos alkotások létrehozását eszközökkel és anyagilag támogassuk. Segíteni szeretnénk a szakkörök motorját képviselő tanárok munkáját. Meggyőződésünk, hogy ezek az alkotó műhelyek és az azokat működtető tanárok képviselik a megfelelő utánpótlás biztosítását.

Feladat: Önálló, egyedi és kreatív ötletek megvalósítását várjuk a szakköröktől. A fő cél, hogy az alkotás örömét megtapasztalják a diákok és ez által is közelebb kerüljenek leendő választott szakmájukhoz. Az elkészült alkotásokat egy élő show keretein belül mutatják be a szakkörök az érdeklődő cégek és a szakképzésben fontos szerepet betöltő intézmények képviselőinek.

Díjak, lehetőségek: A zsűri által kiemelt alkotásokat külön díjazzuk, de a versenyben minden részt vevő szakkört támogatni fogunk a flowR Alapítvány erre a célra létrehozott alapjából.

Jelentkezési határidő: 2021. május 30.

Termékbemutató kisfilm feltöltése: 2021. szeptember 30.

Részletek és jelentkezés: flowr.hu

NÉZŐPONTOK

A történelemtanítás elméletének és gyakorlatának nemzetközi és hazai trendjei

Perspectives

International and National Trends of the Theory and Practice of History Teaching

A Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozata online konferencia programja:

- a történelemdidaktika elismert külföldi kutatóinak előadásai;
- kerekasztal-beszélgetés a történelemtanítás magyarországi helyzetéről;
- új kutatási eredmények a hazai történettudományból;
- innovációk történelemtanításunk gyakorlatából;
- doktoranduszhallgatók kutatási beszámolóit.

Az utolsó két témában előadók jelentkezését várjuk a tagozat honlapján közzétett feltételekkel.

A részvétel ingyenes, de a tagozati weboldalon és az alábbi QR kódon elérhető regisztrációhoz kötött.

További információk:

<https://tanaritagozat.tortenelmitarsulat.hu>

2021.04.16-17.
péntek-szombat

Regisztrációs link

nkp

Tanulócsoportok
száma

1721

Hány okosfeladatsor
érhető el?

3204

Hány okosfeladat
érhető el?

39 482

Többek között az alábbi,
új NAT szerint
átdolgozott
okostankönyvek
érhetőek el a portálon:

- Matematika 5.
- Irodalom 5.
- Magyar nyelv 5.
- Történelem 5.
- Etika 5.
- Természetismeret 5.
- Matematika 9.
- Irodalom 9.
- Magyar nyelv 9.
- Történelem 9.

8980

okosfeladatot
készítettek
a felhasználók

1129

okosfeladatsort
készítettek
a felhasználók

123 180

a legmagasabb
egyéni látogatói szám
egy nap alatt

8553

feladatot osztottak ki
a regisztrált pedagógusok
a tanulócsoportokban

50 205

regisztrált felhasználó
a portálon